

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Tytöt asialla

Suunnitelma tyttötoiminnan kehittämiseksi Kauniaisissa

Emmi Lehtonen & Tiia Wiitakorpi

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön ko (210 op)

09 / 2013

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Emmi Lehtonen & Tiia Wiitakorpi	Sivumäärä 49 ja 4 liitesivua
Työn nimi Tytöt asialla - Suunnitelma tyttötoiminnan kehittämiseksi Kauniaisissa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Sari Höylä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Kauniaisten kaupunki/Nuorisopalvelut, Susanna Tommila	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä suunnitelma tyttötoiminnan kehittämiseksi Kauniaisissa. Tavoitteena oli selvittää, miten tytöt saadaan käymään aktiivisemmin nuorisotalolla. Tilaus opinnäytetyöhön tuli Kauniaisten nuorisopalveluilta. Opinnäytetyössä oli vahva toiminnallinen ote ja havainnot sekä muu materiaali saatiin suurilta osin olemalla mukana toiminnassa.</p> <p>Opinnäytetyön punaisena lankana ovat osallisuus ja sukupuolisensitiivinen työ. Tyttötyö on sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä, jonka tarkoituksena on huomioida paremmin tyttöjen tarpeita sekä tukea oman identiteetin kehittymistä. Kauniaisten nuorisotalolla on vahva osallisuuskulma. Opinnäytetyö huomioi osallisuuden mahdollisuudet toimintaympäristössä, lain näkökulmasta sekä tyttötyön kehittämiseksi tehdyssä suunnitelmassa.</p> <p>Kohderyhmänä ovat 5.-7. – luokkalaiset kauniaislaiset tytöt. Tieto kohderyhmän kiinnostuksesta tyttötoimintaa ja vaikuttamista kohtaan kerättiin kahdessa koulussa toteutetuilla kyselyillä, osallistuvalla havainnoinnilla tyttökerhossa, yhteisötaideteoksella sekä tyttöjen kanssa käydyillä keskusteluilla. Myös vanhemmat tytöt huomioidaan suunnitelmassa.</p> <p>Kauniaisissa tyttötyölle on tarve. Tytöt ovat nuorisotalolla vähemmistö, joten on tärkeää saada heidän äänensä kuuluviin. Tyttökerhossa tehdyistä havainnoista ja keskusteluista selvisi tyttöjen kokevan, ettei nuorisotalolla ollut heille juurikaan mielekästä tekemistä. Tyttökerho sen sijaan houkutteli tyttöjä talolle heille järjestetyn toiminnan vuoksi.</p> <p>Opinnäytetyö tehtiin Kauniaisiiin huomioiden kaupungin ja nuorisotalon tarjoamat mahdollisuudet ja epäkohdat. Tyttöjen vähyys nuorisotaloilla ei ole ongelma ainoastaan Kauniaisissa. Suunnitelmaa voidaan hyödyntää myös muilla nuorisotaloilla huomioiden toimintaympäristö sekä resurssit.</p>	
Asiasanat sukupuolisensitiivisyys, tyttötyö, osallisuus, kehittämissuunnittelu	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Emmi Lehtonen & Tiia Wiitakorpi	Number of Pages 49 and 4 attachements
Title Girls on the Go - Development Plan for Girl Work in Kauniainen	
Supervisor(s) Sari Höylä	
Subscriber and/or Mentor City of Kauniainen/Youth services, Susanna Tommila	
Abstract <p>The aim of this thesis was to make a plan for developing girl work in Kauniainen. The goal was to find out how to get the girls to visit the youth center actively. The subscriber of the thesis is the youth services of the city of Kauniainen. The thesis was made with a strong functional approach. The perceptions and the other material were gathered mostly by participating the activities.</p> <p>Main guide lines of the thesis are participation and gender sensitive work. Girl work is gender sensitive youth work, which intentions are to observe better girls' needs and to support the development of one's own identity. The youth center of Kauniainen has a strong focus on participation. The thesis takes into account the possibilities of participation in the operational environment from the legislative point of view and in the development plan for girl work.</p> <p>The target group was girls from 5th to 7th grades. The information of the target group's interest towards girl work and influencing was gathered by questionnaires conducted in two schools, participative perception in the girls' club, community artwork and conversations with the girls. Older girls are also taken into account in the plan.</p> <p>In Kauniainen there is a need for girl work. Girls are a minority in the youth center. Thus, it is important to get their voices heard. Girls came to the girls' club because it had activity, which was tailored just for them.</p> <p>The thesis was made for Kauniainen perceiving the possibilities and the flaws of the city and the youth center. Kauniainen is not the only place where the lack of girls is an issue in a youth center. Usually boys are the majority in youth centers. The plan can also be applied in other youth centers considering operational environment and available resources.</p>	
Keywords gender sensitivity, girl work, participation, development plan	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ	7
2.1 Kauniainen	7
2.2 Nuorisopalvelut	10
3 NUORTEN OIKEUDET JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET	12
3.1 Lakipohjaa	12
3.2 Kauniaislaiset nuoret vaikuttamassa	14
4 SUKUPUOLISENSITIIVINEN TYÖ	15
4.1 Tyttötyö	16
4.2 Poikatyö	18
4.3 Tyttötyö Kauniaisissa	18
5 TYTTÖTOIMINNAN KÄYNNISTÄMISESSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT	20
5.1 Kyselyt	20
5.2 Havainnointi tyttökerhossa	25
5.3 Keskustelut	28
5.4 Osallistaminen	29
5.5 Yhteisötaide	31
6 SUUNNITELMA TYTTÖTYÖN KEHITTÄMISEKSI KAUNIAISISSA	32
6.1 Kehittämiskohteet	33
6.2 Vakiinnuttaminen	37
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	39
LÄHTEET	42
LIITE 1: Mielipidekysely Kauniaislaisille 5.-7.-luokkalaisille	50
LIITE 2: Mielipidekysely Kauniaislaisille 5.-7.-luokkalaisille ruotsiksi	51
LIITE 3: Lupalomake Yönutalle	52
LIITE 4: Lupalomake Linnanmäelle	53

1 JOHDANTO

Jos kurkistamme vaatehuoneemme perimmäiseen nurkkaan, saatamme löytää sieltä meille jotain arvokasta. Vanhat pehmolelut ja barbinuket tuovat mieleen lapsuuden leikit. Vaatteiden värimaailma on pitkälti punaisen eri sävyjä ja paitojen etumuksista löytyy Minni Hiiri tai lines Ankka. Kun tavaroita alkaa käydä läpi, käsiin osuvat myös pikkuveljen legot ja autot. Jo lapsesta saakka suhtautuminen poikiin ja tyttöihin on erilainen. Heille luodaan tiettyjä odotuksia mm. käyttäytymisen, pukeutumisen ja ammatinvalinnan suhteen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä käytettäviä menetelmiä, sen historiaa ja tulevaisuutta erityisesti Kauniaisissa. Työhön vaikuttavia seikkoja ovat mm. toimintaympäristö, lakipohja, joka tukee nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä tietopohja sukupuolisensitiivisestä työstä. Setlementtiliitto on tärkeässä roolissa sukupuolisensitiivisen työn kehittämisessä Suomessa. Se on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka tekee sivistys- ja sosiaalista työtä. (Setlementtiliitto 2013a.)

Opinnäytetyön tietopohja käsittelee nuorten oikeuksia ja vaikutusmahdollisuuksia lain sekä Kauniaisten palvelujen tarjoamien mahdollisuuksien näkökulmasta. Vaikutusmahdollisuuksien tarkoituksena on antaa työkaluja osallisuuteen sekä tehdä nuoret tietoisiksi niistä. Luvussa neljä määritellään sukupuolisensitiivinen työ sekä tyttö- ja poikatyö. Siinä kuvaillaan myös Kauniaisissa tehtävän tyttötyön aikaisempia ja opinnäytetyön aikaisia vaihteita. Tieto on koottu tutustumalla lähiympäristöön sekä havainnoimalla tyttöjä nuorisotalolla ja tyttökerhossa. Olemme käyttäneet hyväksi myös kirjallisuutta, sähköisiä lähteitä sekä Kauniaisten kaupungin asiakirjoja/dokumentteja kuten hyvinvointikertomusta sekä kulttuuri ja vapaa-ajan toimintakertomusta.

Tilaus opinnäytetyölle tuli Kauniaisten nuorisotalolta. Kummallakin meistä on kokemusta lapsi- ja nuorisoryhmien ohjaamisesta ja sukupuolisensitiivinen näkökulma nuorisotyöhön sai meidät tarttumaan tilaisuuteen. Opinnäyte toimi hyvin parityönä, sillä tyttökerhoa ohjattaessa toisen rooli keskittyi vuoroin havainnointiin ja toisen ohjaamiseen. Talolla on yritetty saada tyttötoiminta jo aikaisemmin käyntiin, mutta se ei ole onnistunut odotetulla tavalla. Suurin osa kävijöistä on poikia, joten tyttötyön käynnistäminen Kauniaisissa on tärkeä kehittämiskohde.

Tutkimuskysymyksemme etsii vastauksia siihen, kuinka saada tytöt käymään talolla aktiivisemmin. Opinnäytetyön aikana keräämämme tiedon pohjalta kokosimme suunnitelman tyttötyön kehittämiseksi. Se pyrkii vastaamaan tutkimuskysymykseemme monesta eri näkökulmasta. Suunnitelman keskipisteinä ovat osallisuus, ohjaajan rooli, tyttöjen kanssa käytetyt menetelmät sekä heidän kiinnostuksensa kohteensa. Toimintaa verrataan paljon Tyttöjen Talolla käytettäviin menetelmiin ja niitä pyritään soveltamaan nuorisotalolla käytettäviksi.

Sukupuolisensitiivistä työtä on mahdollista toteuttaa niin sekaryhmissä kuin samaa sukupuolta edustavissa ryhmissä (Näre 2008, 543). Nuorisotalolla työotteen toteuttaminen voi olla helpompaa sekaryhmissä. Kauniaisten nuorisotalolle olisi hyvä saada kuitenkin naispuolinen ohjaaja tai ohjaajia, jonka puoleen tytöt voisivat kääntyä herkkäluontoisissa esimerkiksi ihmisen fyysiseen kasvuun liittyvissä asioissa.

Toimintaa käynnistettäessä halusimme selvittää Kauniaislaisten tyttöjen mielipiteitä tyttötoiminnasta. Teetimme kyselyt Mäntymäen alakoulun viidensille ja kuudensille luokille sekä Hagelstamskan koulun seitsemänsille luokille. Kouluilla käynti toi toimintaan mukaan muutaman tytön. Kyselyistä saimme selville, minkälaisesta toiminnasta tytöt ovat kiinnostuneita tai kiinnostaako tyttötoiminta heitä yleensäkin.

Nuorille pienikin vaikuttamiskokemus voi olla positiivinen ja kannustaa eteenpäin. Tyttökerhossa osallisuus kulkee käsi kädessä ohjatun toiminnan

kanssa. Osallisuus lähtee osallistumisesta ja tyttöjä pyritäänkin osallistamaan suunnitteluun sekä tarjoamaan mahdollisuutta osallistua oikeasti päätöksentekoon muutenkin kuin vain mielipiteiden osalta. Toiminnan ja vaikuttamisen lisäksi osallisuus on tunne, jota voi kokea omassa yhteisössä kuten nuorisotalolla (Gretschel 2002, 49).

Opinnäytetyön aikana tytöille tarjottiin hyvät puitteet toiminnalle sekä keskustelulle ohjaajien ja muiden tyttöjen kanssa. Tyttökerho toimi havainnointiympäristönä ja menetelmien pilotointina, jolloin toiminta ei ollut vielä pitkälle prosessoitua. Toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen vaatii enemmän aikaa. Suunnitelman onnistuminen nähdään vasta käytännössä. Lisäksi onnistumisia ja epäonnistumisia tulee kirjata ylös.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Kauniainen

Kauniainen sijaitsee Helsingistä 15 km länteen ja on yksi neljästä pääkaupunkiseudun kaupungista. Vuoden 2011 lopussa tässä kaksikielisessä kaupungissa oli asukkaita 8807, joista 58,2 % oli suomenkielisiä, 37,5 % ruotsinkielisiä ja muita 4,3 %. (Kauniaisten kaupunki 2013a.) Vuoden 2013 tammikuussa asukkaita oli 8910. Kauniaisten kaupungissa on noin 2400 työpaikkaa. Niistä puolet on julkisten ja puolet yksityisten palvelujen piirissä. Kauniaisten kaupungilla on lähes 700 henkilöä töissä, mikä tekee kaupungista suurimman työnantajan. (Kauniaisten kaupunki 2013b; 2013c.)

Kaksikielisyys näkyy ja kuuluu Kauniaisten arjessa. Kunnan palvelut on saatavilla sekä suomen että ruotsin kielellä (Kauniaisten kaupunki 2013d, 6). Kauniaisissa on erikseen suomen- ja ruotsinkieliset alakoulut, yläkoulut ja lukiot (Kauniaisten kaupunki 2013e). Osa nuorista osaa vain suomea tai ruotsia mutta suurin osa taitaa kuitenkin molemmat kielet.

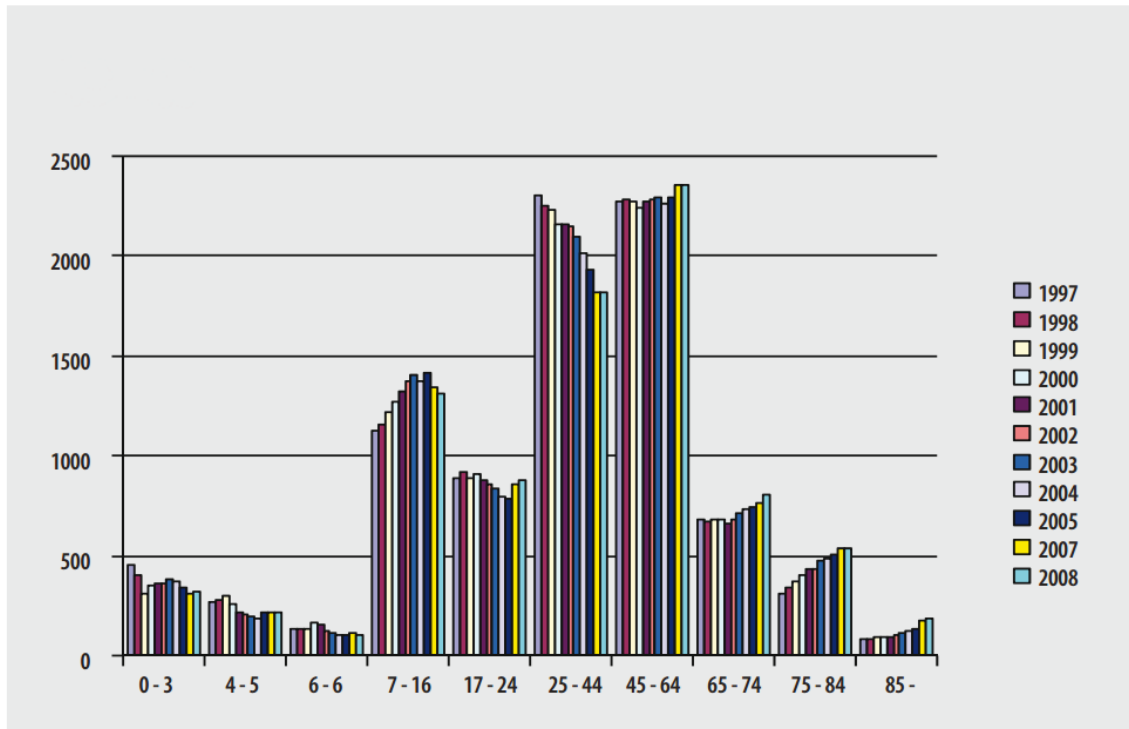
Kauniaisten hyvinvointikertomuksen (2009) mukaan kauniaislaiset ovat Suomen koulutetuin väestö. Kertomuksesta selviää myös, että työttömyysaste on maan alhaisimpia, eläkkeelle jäädään keskimääräistä myöhemmin, tulotaso on pääkaupunkiseudun korkein ja toimeentulosta on vähiten huolia. (Kauniaisten kaupunki 2009, 18–19.) Nämä seikat vahvistavat ajatustamme siitä, että elämäntapa Kauniaisissa on kiireinen.

Kauniaisissa on tarjolla paljon harrastus- ja toimintamahdollisuuksia. Kaupunki on ottanut huomioon nuorisohuollon sekä nuorten tarpeen vuokra-asuntoihin. Nuorisotyössä painoarvo on kasvatuksellisuudessa ja nuorten kasvun tukemisessa. (Kauniaisten kaupunki 2013f.)

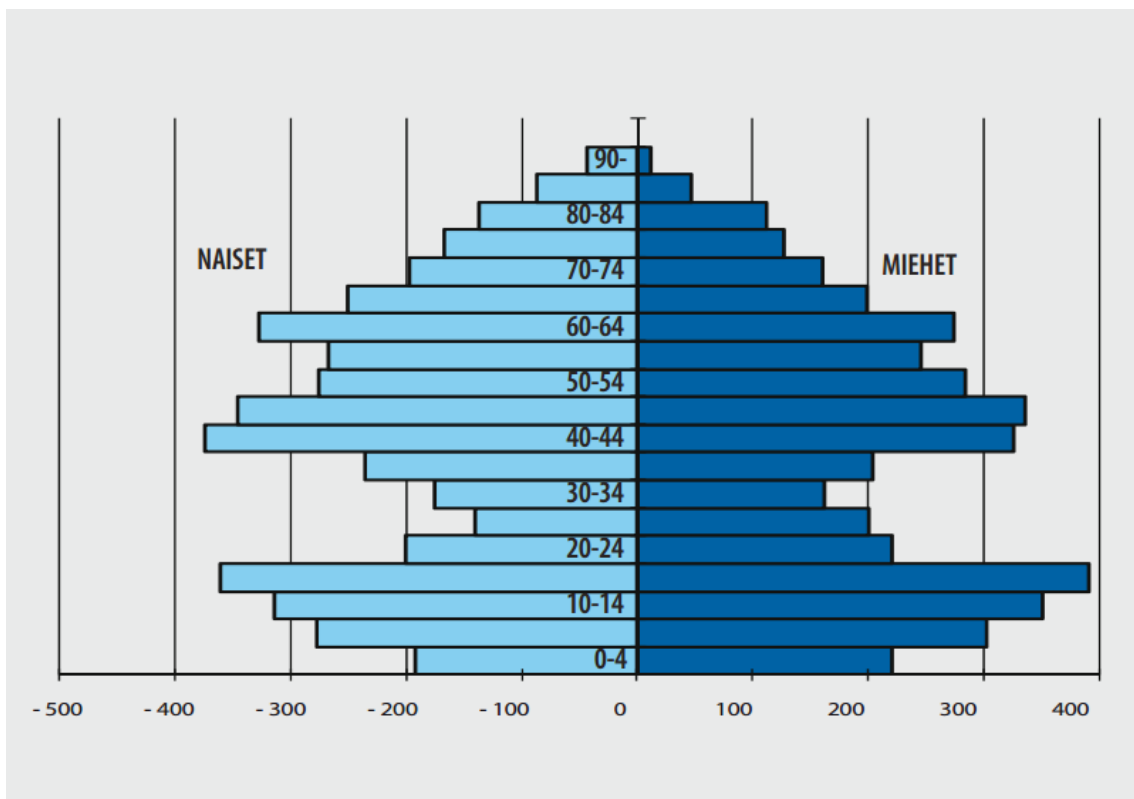
Kuvio 1 on jaettu ikäluokittain elämänjaksoihin, kuten esikoulu-, peruskoulu-, työikäisiin ja eläkeläisiin. Ikäluokkia on yhteensä kymmenen. Vuosina 1997–2008 työikäisiä eli 25–64 -vuotiaita on ollut selvästi eniten. Ikähaarukka työikäisissä on suuri verrattuna esimerkiksi esikouluikäisiin, joita ovat vain kuusivuotiaat. Kauniaisissa suurin väkimäärä on 45–64 -vuotiaat. Myös koko Suomessa vuoden 2012 lopussa oli eniten 60–64 -vuotiaita. Eläkeikäisten määrä on huomattavasti pienempi kuin työikäisten, mutta luku on nousemassa kuten muuallakin Suomessa. (Tilastokeskus, 2013a.)

Kauniaislaisten peruskouluikäisten osuus väestöstä on melko suuri. 17–24 -vuotiaita on vähemmän, mikä johtunee siitä, että Kauniaisissa ei ole korkeakouluja eikä yliopistoja. Toisen asteen koulutuksen jälkeen on lähdettävä opiskelemaan toiselle paikkakunnalle.

Sukupuolijakauma Kauniaisissa on melko tasainen. Kuviosta 2 selviää, että alle 20-vuotiaita poikia on hieman enemmän kuin tyttöjä, mutta vanhempia ikäryhmiä tarkastellessa tilanne on päinvastainen.

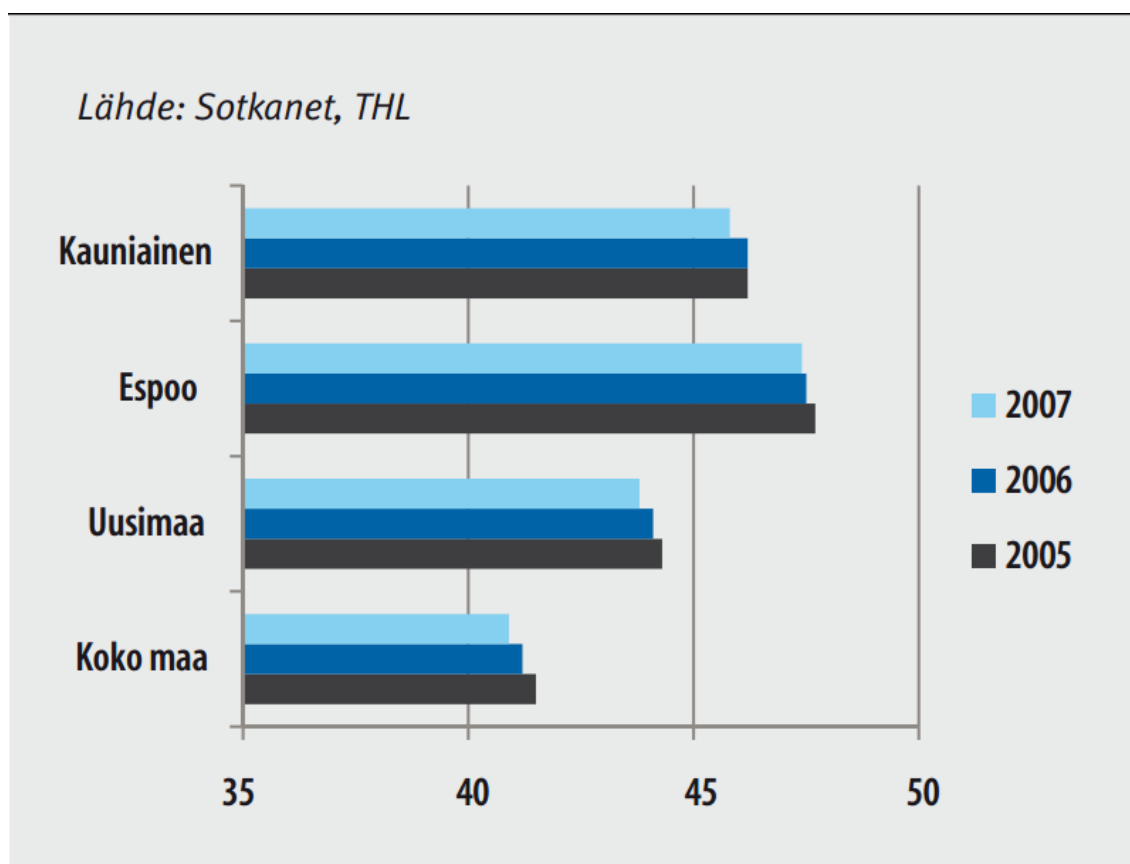

Kuvio 1. Kauniaisten väestö ikäluokittain vuosina 1997–2008 (Kauniaisten kaupunki 2009, 14).

Kuvio 2. Ikä- ja sukupuolirakenne Kauniaisissa 31.12.2008 (Kauniaisten kaupunki 2009, 15).

Lapsiperheeksi määritellään perhe, jossa kotona asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi (Tilastokeskus 2013b). Kuviosta 3 käy ilmi, että Kauniaisissa 46 %:lla perheistä on lapsia (Kauniaisten kaupunki 2009, 14). Se on enemmän kuin Suomessa kokonaisuudessaan. Kauniaisissa nuorisopalveluihin on panostettu, sillä alle 20-vuotiaita on paljon verrattuna muuhun väestöön.

Kuvio 3. Lapsiperheet (% kaikista perheistä). (Kauniaisten hyvinvointikertomus 2009, 15.)

2.2 Nuorisopalvelut

Kauniaisten nuorisotalo on tarkoitettu kauniaislaisille nuorille. Talo on avoinna koko vuoden kesä- ja joulutaukoa lukuun ottamatta. Talon toiminta on monipuolista ja samanlaista kuin muillakin nuorisotaloilla. Siellä voi viettää aikaa, pelata erilaisia pelejä videopeleistä sählyyn ja tavata kavereita. Käytettävissä olevien resurssien määrä mahdollistaa myös bändihuoneen

ylläpidon sekä retkien järjestämisen. Nuorisotalon tiloissa on erillinen huone tytöille, jossa he voivat viettää aikaa ja keskustella rauhassa. Rakennuksessa on myös tanssisali ja kulttuuri- ja vapaa-ajantoimen toimisto. (Kauniaisten kaupunki 2013f.) Nuorisotalolla toimii kahvila, jossa nuoret toimivat aktiivisesti ohjaajien apuna esimerkiksi kassanhoitajina.

Nuorisopalveluiden vastuulla on järjestää nuorisotoimintaa, tukea ja aktivoida nuoria tasapuolisesti elämäntilanteisiin tai muihin tekijöihin katsomatta. Kauniaisissa pyritään moniammatilliseen yhteistyöhön, jotta nuori saisi parhaan mahdollisen avun ja tuen. Kauniaisten nuorisopalveluiden henkilökunta on sitoutunut työhönsä. He ovat ammattitaitoisia ja toimivat turvallisina aikuisina joustavasti eri työtehtävissä. Henkilökuntaan kuuluu kaksi nuorisotyöntekijää, kaksi erityisnuorisotyöntekijää, viisi iltaohjaajaa ja yksi osallistuvan kansalaisuuden kanssa työskentelevä henkilö. (Kauniaisten kaupunki 2012, 14.)

Kauniaisten nuorisopalvelut tekevät yhteistyötä myös koulujen kanssa. Ne järjestävät yhdessä ryhmätyöstä alakoululaisille ja seitsemäsluokkalaisille, kesäpuiston alakoululaisille (Kauniaisten kaupunki 2013g), seksuaalivalistusviikon yhdeksäsluokkalaisille sekä ehkäisevää päihdetyötä Ehyt ry:n kanssa. (Kauniaisten kaupunki 2012, 16.)

Nuorisolautakunta toimii tukena nuorisoyhdistyksille ja muille nuorisoryhmille. Lautakunnan tehtävänä on tarjota toiminta- ja harrastusmahdollisuuksia, toimitiloja ja antaa kasvatuksellista ohjausta. Tavoitteena on kehittää nuorisotalon toimintaa esimerkiksi lisäämällä pienryhmätoimintaa ja vuorovaikutteista viestintää. Nuorisolautakunnassa pyritään vaikuttamaan nuorten kasvu- ja elinoloihin sekä ohjaamaan heitä aktiiviseen kansalaisuuteen. (Kauniaisten kaupunki, 13.)

3 NUORTEN OIKEUDET JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

3.1 Lakipohjaa

Seuraavassa luvussa käsittelemme nuorten oikeuksia ja osallisuutta lain näkökulmasta. Suurimpana vaikuttajana Suomessa on nuorisolaki. Myös lastensuojelu- ja kuntalaki takaavat nuorille oikeuksia. Lain lisäksi on solmittu mm. erilaisia sopimuksia ja julistuksia, kuten Unicefin lapsen oikeuksien sopimus sekä YK:n (Yhdistyneet Kansakunnat) ihmisoikeuksien julistus.

Nuorisolain (27.1.2006/72) tavoitteina ovat mm. nuorten kasvun ja itsenäisyyden tukeminen, aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen. Oikein järjestettynä myös tyttötyöllä on mahdollisuus vaikuttaa jokaiseen näistä. Tavoitteet ovat samankaltaiset kuin Setlementtiliiton sukupuolisensitiivisellä toiminnalla (Setlementtiliitto 2013b).

Nuorisolaki (2006/72) määrittelee aktiivisen kansalaisuuden nuorten tavoitteelliseksi toiminnaksi yhteiskunnassa. Hyvänä esimerkkinä on EU:n nuorisotoimintaohjelma Youth in Action. Ohjelma mahdollistaa mm. nuorisoaloitteet, ryhmätapaamiset ja demokratiahankkeet kansainvälisesti. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi elinympäristöön, vapaa-aikaan ja arkeen. He työskentelevät yhdessä muiden nuorten ja nuorten parissa toimivien kanssa. Hankkeiden tavoitteina on vahvistaa aktiivista kansalaisuutta ja osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. (Youth in Action, 2013.) Toinen hyvä esimerkki on koulut. Aktiivista kansalaisuutta voidaan edistää myös kouluissa esimerkiksi oppilaskuntatoiminnalla.

Nuorisolain (2006/72) 8. pykälä takaa nuorille oikeudet tulla kuulluksi heitä koskevissa asioissa. Nuorilla täytyy olla mahdollisuus päästä vaikuttamaan mielipiteillään myös nuorisotyötä ja politiikkaa koskevissa asioissa niin paikallisesti kuin alueellisesti. Kauniaisten nuorisotalolla järjestetään kokouksia

henkilökunnan kesken mm. tulevista tapahtumista ja toiminnasta. Kokouksiin saataisiin uutta näkökulmaa ja niin sanottua sisäpiiritietoa, jos mukana olisi muutama nuori.

Kunta määrittelee jäsenekseen henkilön, joka on ilmoittanut väestörekisteriin kotikunnakseen kyseisen kunnan (Kuntalaki 17.3.1995/365). Kunnan jäsen on oikeutettu kunnan tarjoamiin palveluihin, kuten koulutukseen, terveydenhuoltoon sekä perhe- ja sosiaalipalveluihin. Perhe- ja sosiaalipalvelut tarjoavat toimintaa kaikille eri ikäryhmille. (Suomi.fi 2013.) Kauniaisissa nuorille suunnatut palvelut on sijoitettu lähelle toisiaan. Nuorisotaloa ympäröivät koulut, kirjasto, ja liikuntamahdollisuudet ovat kävelymatkan päässä toisistaan.

Kuntalain (1996/365) 27. pykälä takaa kunnan jäsenille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa kunnassa järjestettävään toimintaan. Tähän pyritään esimerkiksi tiedottamalla kunnan asioista ja järjestämällä tilaisuuksia, joissa kuullaan kuntalaisten mielipiteitä päätettävien asioiden osalta. Vuoden 2013 taloussuunnitelman mukaan Kauniaisissa pyritään järjestämään kuntalaisiltoja, asukasfoorumeita ja asiakaskyselyitä, joissa kuntalaiset pääsevät ilmaisemaan oman mielipiteensä heitä koskevissa asioissa (Kauniaisten kaupunki 2013d, 8-9).

Jokaisella kunnan asukkaalla on mahdollisuus tehdä aloite kunnan valtuustolle. Jos aloite saa kaksi prosenttia kunnan äänioikeutettujen asukkaiden äänistä, valtuustolla on velvollisuus käsitellä aloite. (Kuntalaki 1995/365.) Esimerkiksi tällä hetkellä ajankohtainen kansalaisaloite on ruotsin kielen muuttaminen vapaaehtoiseksi Suomen kouluissa (Kansalaisaloite.fi 2013a). Kansalaisaloitteen vireillepanijan ja kannattajien on kuitenkin oltava 18 -vuotiaita (Kauniaisten kaupunki 2013b). Alle 18 -vuotiaiden vaikutuskanavana toimii nuorisovaltuusto (Suomen nuorisovaltuustojen liitto, 2013).

Lastensuojelulain (13.4.2007/417) perimmäisenä tarkoituksena on taata lapselle oikeus turvalliseen ja tasapainoiseen elämään. Lastensuojelulaissa lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta ja nuorella 18–20-vuotiasta. Myös lastensuojelulaki tukee nuoren ja lapsen oikeuksia ja vaikutusmahdollisuuksia.

Viidennessä pykälässä puhutaan lapsen ja nuoren mielipiteistä ja toiveista. Lapsen mielipidettä tulee kuunnella häntä koskevissa lastensuojeluasioissa.

Lastensuojelun tarvetta voidaan myös ehkäistä tukemalla nuorten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Ehkäisevää lastensuojelua toteutetaan kunnan palveluissa, kuten opetuksessa, nuorisotyössä ja päivähoidossa. Palveluita järjestettäessä on vastattava kunnan asukkaiden tarpeisiin ja niiden tulisi tukea lapsiperheitä sekä muita lasten ja nuorten hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia työntekijöitä. (Lastensuojelulaki 2007/417.)

Lapsen oikeuksien sopimus (1989) takaa kaikille sopimuksen allekirjoittaneiden maiden lapsille tasa-arvoiset oikeudet. Sopimus tukee aiemmin mainittujen lakien sisältöjä mm. siinä, että lasta koskevia päätöksiä tehtäessä lapsen oma mielipide on huomioitava hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden. Lapsilla on myös oikeus järjestäytyä ja toimia yhdistyksissä, mikä edistää aktiivista kansalaisuutta jo nuorella iällä. (Lapsen oikeuksien sopimus 1989.)

3.2 Kauniaislaiset nuoret vaikuttamassa

Kauniaisissa on tavoitteena ottaa lapsia ja nuoria mukaan päätöksenteon eri vaiheisiin. Nuorisovaltuuston toimintaa ja samalla lasten ja nuorten osallisuutta pyritään kehittämään ja ylläpitämään toimimalla nuorisopoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti. (Kauniaisten kaupunki 2013d, 9.) Kauniaisten nuorisovaltuustoon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, seitsemän jäsentä sekä viisi varajäsentä. Heidän tehtäviinsä kuuluu kunnallisen päätöksenteon seuraaminen ja huolehtiminen siitä, että nuoria kuullaan heitä koskevissa asioissa. Ryhmän toiminta riippuu täysin jäsenten omasta aktiivisuudesta. Kauniaisissa nuorisovaltuuston toimintaa ja kokouksia voi seurata kunnan sivulta tai sosiaalisessa mediassa. (Kauniaisten kaupunki 2013h.)

Perusopetuslaissa (21.8.1998/628) on määritetty, että kaikissa kouluissa, joissa on yläkouluikäisiä, voi olla oppilaskunta. Jos oppilaskuntaa ei ole, koulun tulee järjestää toinen vaikuttamiskanava oppilaille. Myös Kauniaisten yläkouluilla ja lukioissa toimivat oppilaskunnat. Oppilaskunnan edustajista valitaan hallitus, joka organisoii oppilaskunnan toimintaa. Eri kouluissa edustajamäärät vaihtelevat niin oppilaskunnissa kuin hallituksissa. (Kansanvalta 2006.)

Oppilaat itse määrittävät, millaista toimintaa oppilaskunta järjestää ja mitä oppilaskunnalta halutaan (emt. 2006). Se voi järjestää mm. erilaisia tilaisuuksia, kuten tapahtumia ja kokouksia. Yhtenä tehtävänä oppilaskunnalla on valvoa opiskelijoiden etujen toteutumista. Oppilaskunnissa oppilaita kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan jo nuorella iällä. Kokemus vaikuttamisen mahdollisuudesta voi kannustaa nuoria osallistumaan aktiivisemmin esimerkiksi vaaleihin ja muuhun kansalaistoimintaan. (Kauniaisten lukio 2013.)

Kauniaisten yläkoulujen ja lukioiden oppilaskunnista kerrotaan koulujen nettisivuilla. Niissä on pääsääntöisesti myös esitelty oppilaskunnan hallituksen jäsenet. Ruotsinkielisen yläkoulun, Hagelstamskan koulun, oppilaskunnalla on oma blogi, josta oppilaat voivat käydä lukemassa tiedotuksia ja kommentoimassa niitä. (Hagelstamska skola 2013; Kasavuori 2013; Kauniaisten lukio 2013; Grankulla samskola 2013.)

4 SUKUPUOLISENSITIIVINEN TYÖ

Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan herkkyyttä huomioida sukupuolen erilaiset vaikutukset nuoren kasvamisessa. Nuorta tuetaan ja autetaan löytämään omanlaisensa tapa olla tyttö tai poika. Sukupuolirooleja kyseenalaistetaan ja sukupuolittuneita käyttäytymismalleja pyritään avaamaan ja laajentamaan. (Setlementtiliitto 2013b.) Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö voi tarjota nuorelle mahdollisuuden ja tilan etsiä omaa identiteettiään ilman ulkopuolelta tulevaa painostusta (Punnonen 2008, 522–523).

Sukupuolesta puhuttaessa ajatellaan usein joko miestä tai naista, mutta sukupuoli on moninainen. Moninaisuudella tarkoitetaan aina useampaa kuin kahta. Sukupuolen moninaisuus ilmenee niin biologian, kulttuurin, tyylin kuin identiteetinkin alueilla. (Transtukipiste, 2013a.)

Ihmisen identiteetti alkaa rakentua lapsuudesta lähtien. Identiteetin rakentumiseen vaikuttavat niin fyysiset ja psyykkiset käsitykset itsestä ja ympäristöstä kuin elämäkokemukset. Voidaan puhua myös erilaisista identiteeteistä kuten kulttuuri-identiteetti, sosiaalinen identiteetti tai sukupuoli-identiteetti. Mikä määrittää ihmistä? Mikä määrittää sukupuolen? Kaikille sukupuoli ei esiinny suuressa roolissa, kun taas jollekin sukupuolen esille tuominen on tärkeää. Henkilöt, jotka ovat joutuneet kyseenalaistamaan oman sukupuolensa tai selvittämään ajatuksiaan esimerkiksi omasta seksuaalisesta suuntautumisestaan, voivat määrittellä itsensä hyvinkin vahvasti sukupuolen kautta. (Kaukinen 3/2011–2012.)

On tärkeää tiedostaa naiselle ja miehelle tyypillisiä piirteitä ymmärtäen kuitenkin, ettei sukupuolirooleille ole valmiita muotteja, joihin kaikki sopeutuisivat (Punnonen 2008, 522). Tällöin voidaan puhua sukupuolinormatiivisuudesta. Termillä tarkoitetaan stereotyyppisiä sosiaalisia ja kulttuurisia odotuksia, jotka liittyvät tiettyyn sukupuoleen. (Transtukipiste 2013b.) "Naisellisuus ei ole ainoastaan naisten eikä miehisuus miesten." (emt 2013a).

4.1 Tyttötyö

Tyttöjen taloja ja tyttötyötä on eri puolilla Suomea, erityisesti isommissa kaupungeissa kuten Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Tyttöjen taloilla toiminta on kohdennettu vain tyttöihin ja erityisesti vahvasti aikuisen läsnäoloa ja tukea tarvitseviin tyttöihin. Toimintaa voidaan järjestää esimerkiksi nuorisotalon yhteydessä toimivina ryhminä. Tyttötyön tarkoituksena on tukea

erityisesti aikuiseksi kasvamista ja oman identiteetin kehittymistä. (Eischer & Tuppurainen 2011, 13.)

Tyttöjen talolla on osaava ja moniammatillinen työyhteisö. Helsingin Tyttöjen Talolla on ohjaajia, jotka ovat erikoistuneet mm. monikulttuuriseen tyttötyöhön, seksuaalikasvatukseen sekä nuorten äitien neuvontaan. Henkilökunnan lisäksi taloilla on paljon vapaaehtoistyöntekijöitä sekä opiskelijoita. (Helsingin Tyttöjen Talo 2013a.)

Suomen historiassa tyttötyötä on tehty mm. evankelis-luterilaisessa kirkossa, partioliikkeessä sekä NNKY-liikkeen (Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys) parissa (Anttonen 2006, 3). Juuret ulottuvat kuitenkin jo 1930-luvulle, jolloin tyttöjen oli mahdollista liittyä Lotta Svärd -järjestöön. Ennen järjestöön liittymistä 8-17 -vuotiaiden tyttöjen oli mahdollista päästä pikkulotaksi. (Suomen Lottaperinneliitto ry 2013.) Erityisesti Setlementtiliitto on vienyt sukupuolisensitiivistä tyttö- ja poikatyötä vahvasti eteenpäin. Esimerkiksi Helsingin Tyttöjen talo on syntynyt Setlementtiliiton ja RAY:n (Raha-automaattiyhdistys) tukeman projektin ”Upea minä” tuloksena vuonna 1999. Tyttöjen talo on laajentanut toimintaansa moniin eri kaupunkeihin. (Anttonen 2006, 3.)

Helsingissä, Turussa, Tampereella, Oulussa ja Kuopiossa tyttöjen talot toimivat samoilla periaatteilla ja tavoitteilla. Toiminnassa on kuitenkin eroja ja muun muassa ryhmiä järjestetään resurssien mukaan. Jokaisella talolla järjestetään avointa toimintaa, johon kaikkien on mahdollista osallistua. Kaikilla taloilla on myös toiminnallisia ryhmiä sekä yksilötyötä, poikkeuksena Tampereen Tyttöjen Talo, jonka internetsivuilla ei mainita yksilötyötä. Ryhmien sisällöt ja kohderyhmät vaihtelevat talokohtaisesti. (Helsingin Tyttöjen Talo 2013b; Tampereen Tyttöjen Talo 2013; Turun Tyttöjen Talo 2013; Oulun Tyttöjen Talo 2013; Kuopion Tyttöjen Talo, 2013.)

4.2 Poikatyö

Poikatyössä ja tyttötyössä toimintaperiaatteet ovat samat. Purjon (2010) mukaan poikatyön tarkoituksena on huomioida poikien erityispiirteet sekä lisätä heidän elämänhallintataitojaan ja hyvinvointiaan. Poikia tuetaan löytämään oma identiteettinsä turvallisessa ja luotettavassa ympäristössä antamalla heille kuitenkin tilaa kasvaa ja kehittyä. (Videnoja 2012, 87.)

Poikatyö on yleistynyt Suomessa vasta 2000-luvulla. Tähän on vaikuttanut kriittisen mies- ja poikatutkimuksen profiilin nousu Suomessa ja muualla maailmassa. Kuten jo aiemmin mainittu Setlementtiliitto on vahvasti tyttötyön lisäksi mukana myös poikatyön kehittämisessä. Poikatyön toimintamuotoja on mm. Tampereella, Helsingissä ja Jyväskylässä. Helsingissä Poikien Talo toimii hankemuotoisena. Hankemuotoisen toiminnan peruspiirteinä ovat toiminnan kehittäminen, ajallinen jatkumo, tavoitteet, määritellyt toimintatavat ja arviointiasetelma (Toikko & Rantanen 2009, 15). Tampereella poikatyö on vakiintunut ja ollut toiminnassa jo lähes kymmenen vuoden ajan. Tampereen Poikien Talo Kølvi on keskittynyt maahanmuuttajapojille suunnattuun toimintaan. (Setlementtiliitto 2013c.)

Matti Rissanen on selvittänyt opinnäytetyössään ”Pojasta onnellinen mies riippumatta mistä tulee, kenestä tykkää tai mihin usko” (2012) muun muassa sen, minkälaista sukupuolisensitiivistä poikatyötä tarvitaan Oulussa. Hän toteaa toimivimmiksi työtavoiksi toimintaan liittyvät menetelmät kuten seikkailukasvatus- ja elämyspedagogiikka. Myös pienryhmätoiminnalla on saatu tuloksia aikaiseksi. (Rissanen 2012, 19–23.)

4.3 Tyttötyö Kauniaisissa

Kauniaisten nuorisotalon tyttöjenhuoneen tarkoituksena on antaa tytöille rauhallinen tila, jossa voi oleskella, pelata pelejä tai keskustella yhdessä ohjaajan ja ystävien kanssa. Huoneesta on pyritty tekemään kotoisa sohvilla,

säkkituoleilla ja muilla teksteillä. Huoneessa on myös kaksi pelikonsolia, tietokone ja piano. Askartelua varten on hankittu välineitä, jotka ovat huoneessa lukituissa kaapeissa. Tavarat saa pyytämällä avaimen ohjaajalta. Tytöt on huomioitu talolla, mutta toiminta on pääsääntöisesti järjestetty sekaryhmissä.

Tyttöille tarkoitettua toimintaa on yritetty käynnistää jo aikaisemmin, mutta se ei ole onnistunut osakseen tyttöjen vähyyden ja naisohjaajan puuttumisen vuoksi. Talo on ollut miesvaltainen niin kävijöiden kuin ohjaajien puolesta. Käynnistäessämme tyttötoimintaa uudestaan etunamme oli, että edustamme samaa sukupuolta. Ensimmäisillä kerroilla tyttöjä kävi kaksi tai kolme. Kyselyiden tekemisen ja mainonnan jälkeen tyttöjen määrä talolla alkoi kasvaa. Tyttöille kerrottiin mm. mitä toiminta on tähän mennessä sisältänyt, milloin nuorisotalolle voi tulla sekä toiminnan sisältöön vaikuttamisesta.

Keväällä käynnistämämme tyttötyö on avointa matalan kynnyksen toimintaa, johon kaikkien alle 29-vuotiaiden tyttöjen on mahdollista tulla mukaan. Matalan kynnyksen toiminnassa asiakas saa osallistua toimintoihin ja keskusteluihin juuri sen verran kuin itse haluaa (Hiltunen 2006, 4). Alussa toiminta pyrittiin rakentamaan helpon tekemisen ympärille, jotta se mahdollistaisi keskustelun kaikkien kanssa. Tyttöjä on helpompi lähestyä, kun heillä on jotain, mihin keskittyä.

Tyttöille järjestetään myös retkiä. Kevään aikana kävimme Linnanmäellä. Retkien tarkoituksena on tutustua erilaisiin paikkoihin ja saada tytöt rentoutumaan. Retket toimivat myös tasapainottavana tekijänä vakavammille tai syvällisemmille keskusteluille talolla.

Tyttötoiminta pyörii tavallisen nuorisotalotoiminnan ohella kaksi kertaa viikossa kerholuonteisena. Toiminta on ollut osakseen hyvin ohjattua ja toiminnallista, mutta joka kerralla on myös pyritty rauhoittumaan ja keskustelemaan asioista. Tytöt tulevat kerhoon suoraan koulusta ja lähtevät siitä joko suoraan harrastuksiin tai kotiin. Osa tytöistä kertoi käyvänsä nuorisotalolla vain tyttökerhon vuoksi. Heidän omien sanojensa mukaan "meno talolla on ihan 'lame' ilman tyttökerhoo eikä täällä oo mitään tekemistä".

Nuorisotalon tehtävänä on tarjota nuorille turvallinen paikka kokoontua, keskustella ja tarvittaessa saada aikuisen tukea. Talo antaa nuorille myös virikkeitä ja välineitä, mutta toiminnallisia menetelmiä ei sisälly jokapäiväiseen toimintaan. Tyttökerhossa käyneet tytöt kaipasivat jatkuvaa tekemistä ja virikettä. Heillä on kuitenkin jo paljon omia toiminnallisia harrastuksia. Tyttökerho toimii samoilla periaatteilla kuin nuorisotalo, mutta huomioi paremmin tyttöjen tarpeita ja tukee kasvua nuoreksi aikuiseksi.

5 TYTTÖTOIMINNAN KÄYNNISTÄMISESSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT

5.1 Kyselyt

Kysely (LIITE 1 ja 2) toteutettiin Kauniaisten suomenkielisen alakoulun viides- ja kuudesluokkalaisille sekä ruotsinkielisen yläkoulun seitsemäsluokkalaisille. Jokaiselta luokka-asteelta vastasi kaksi luokkaa. Kysely tehtiin kaksikielisenä ja anonymisti. Kysymysten tarkoituksena oli selvittää:

- Käyvätkö tytöt nuorisotalolla?
- Ovatko tytöt kiinnostuneita tyttötoiminnasta?
- Mitä tytöt haluaisivat tehdä kerhossa?
- Onko tytöille tärkeää saada vaikuttaa siihen, mitä tyttökerhossa tehdään?
- Mitkä päivät olisivat tyttöjen mielestä sopivimpia käydä kerhossa?

Kyselyt tehtiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta niistä saatuja tuloksia otettaisiin huomioon jo toiminnan suunnittelussa.

Kyselyihin vastasi yhteensä 57 tyttöä. Heistä 30 % oli viidesluokkalaisia, 37 % kuudesluokkalaisia ja 33 % seitsemäsluokkalaisia. Otos oli mielestämme riittävä vastaamaan Kauniaislaisten tyttöjen mielipidettä tyttötoiminnasta ja siihen vaikuttamisesta. Saimme paljon vastauksia johtuen osaksi kyselyiden toteutustavasta. Kyselyt toteutettiin koulussa oppituntien aikana, mikä takasi

kaikkien paikalla olevien tyttöjen osallistumisen. Vastaukset käsiteltiin luokkakohtaisesti. Luokka-asteiden väliltä löytyi paljon eroavaisuuksia. Yhteenvedoissa on huomioitu kyselyyn osallistuneiden vastaukset ja niistä on koottu alla olevat kaaviot.

Kuvio 4. Nuorisotalolla käyvien tyttöjen määrä (%).

Eniten kolmesta ikäryhmästä talolla käy viidesluokkalaisia tyttöjä. 17 vastaajasta kymmenen käy talolla joko säännöllisesti tai diskoissa. Pienin edustus on kuudesluokkalaisilla, joista vain kaksi kertoo käyvänsä talolla. Seitsemäsluokkalaisista tytöistä kuusi käy talolla. Suurin syy siihen, ettei nuorisotalolla käydä, oli ajan tai kiinnostuksen puute. Muita syitä olivat mm. se, että äiti kieltää käymisen tai nuoret eivät tiedä, mitä talolla voisi tehdä. Viisi prosenttia tytöistä vastasi kysymykseen jotain muuta, kuten "en tiedä".

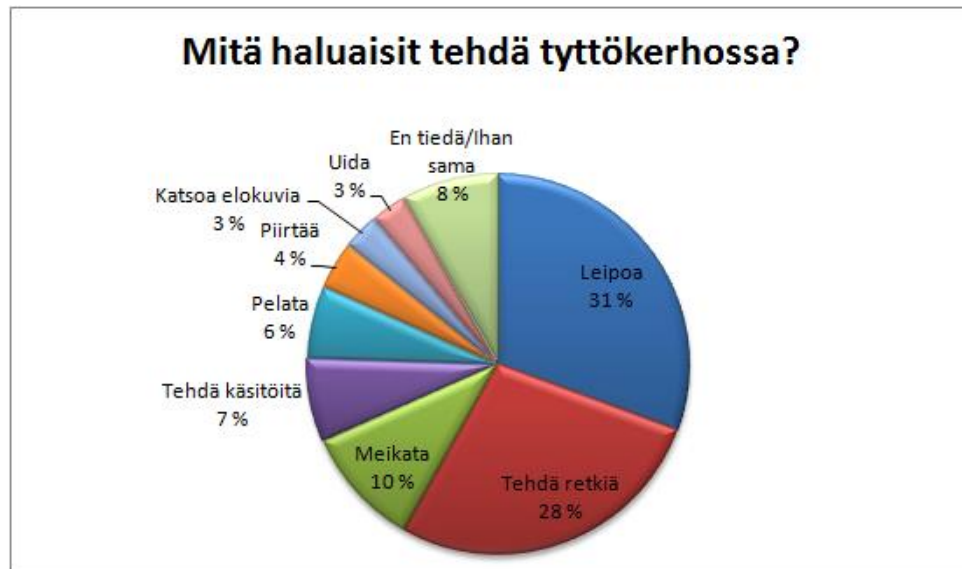

Kuvio 5. Tyttötoiminnasta kiinnostuneiden tyttöjen määrä (%).

Kysyttäessä kiinnostuksesta tyttötoimintaa kohtaan, vastaukset jakautuivat melko tasaisesti. Luokkakohtaiset erot olivat kuitenkin suuria. Vanhempia tyttöjä toiminta ei kiinnostanut juuri lainkaan mutta viidesluokkalaisista tytöistä 65 % osoitti kiinnostusta.

Noin puolet kuudesluokkalaisista tytöistä hylkäsi kerhotoiminnan täysin. Heiltä ei löytynyt aikaa eikä kiinnostusta käydä edes nuorisotalolla. Toinen puoli uskalsi varovasti ilmaista kiinnostuksensa vastaamalla ”ehkä” tai ”kyllä, jos vain olisi aikaa”. Ajanpuute oli lähes kaikilla yhteinen ongelma.

Kertoessamme aiheen seitsemäsluokkalaisille, emme huomanneet heissä juuri minkäänlaista innostusta. Päätelimme heidän ajattelevan, että kerho on nuorten tyttöjen toimintaa. Seitsemäsluokkalaisista 12 henkilöä ei osoittanut minkäänlaista kiinnostusta tyttötoimintaa kohtaan. Neljän tytön vastauksia ei voinut tulkita suoranaisesti kiinnostukseksi. Se riippui siitä, mitä kerhossa tehtäisiin. Painotimme, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa kerhon sisältöön. Keskustelimme toisen apuohjaajan kanssa ja hän kertoi kyseisten seitsemäsluokkalaisten olevan sen ikäisiä ja luonteisia, ettei heitä enää kiinnosta kerhotoiminta.

Kuvio 6. Tyttökerhon toimintaehdotusjakauma (%).

Kysymyksen asettelussa oli valmiina joitakin vaihtoehtoja siitä, mitä kerhossa voitaisiin tehdä. Vaihtoehtoina olivat korujen tekeminen, leipominen, meikkaaminen ja retket. Kolme viimeistä ehdotusta saivat selvästi eniten kannatusta kaikilta ikäryhmiltä. Kahdeksan prosenttia tytöistä ei osannut nimetä mitään tekemistä tai he eivät välittäneet toiminnan sisällöstä.

Viidesluokkalaisilta tytöiltä tuli monipuolisimmin ehdotuksia ja toiveita siitä, mitä he haluaisivat tehdä tyttökerhossa. Myös kuudesluokkalaiset nimesivät paljon eri vaihtoehtoja. Seitsemäsluokkalaiset sen sijaan antoivat vain kolme uutta vaihtoehtoa annettujen esimerkkien lisäksi tai sijoittuivat "en tiedä/ihan sama" -osioon.

Kuvio 7. Miten tytöt kokevat toimintaan vaikuttamisen tärkeyden (%).

Yksi kyselyn tärkeimmistä kysymyksistä selvitti vaikuttamisen tärkeyttä tytöille. Yli puolet tytöistä ei pitänyt sitä tärkeänä. Mitä vanhemmalta ikäryhmältä kysyttiin, sitä vähemmän toiminnan sisältöön vaikuttaminen kiinnosti. Viidesluokkalaisista vastaajista kuudelle, kuudesluokkalaisista tytöistä 13:lle ja seitsemäsluokkalaisista 14:lle vaikuttaminen ei ollut merkittävää. Joillekin kysymyksen asettelu tuntui olevan epäselvä. Vastauksia olivat muun muassa “en tiedä”, “ei mitenkään erityisesti” ja “ei tärkeätä, mut ois se kivaa”.

Tulokset vaikuttamisen tärkeydestä tytöille yllättivät. Nuorimpia vastaajia vaikuttaminen kiinnosti huomattavasti enemmän, kuin vanhempia. Osittain tämä voi johtua siitä, että vanhempia tyttöjä kerho ei ylipäättään kiinnostanut. Vastaukset kuusi ja seitsemän kanssa olivat ristiriidassa keskenään. Toimintaan annettiin paljon ehdotuksia, vaikka suurimmalle osalle vastanneista toiminnan sisältöön vaikuttaminen ei ollut tärkeää.

Kuvio 8. Soveltuvimmat päivät tyttökerhon pitämiseksi (%).

Lähes jokaisessa vastauspaperissa oli ehdotettu päiviä, jotka olisivat kävijöille otollisimmat. Myös osa vastaajista, jotka eivät olleet kiinnostuneita toiminnasta, ehdottivat päiviä. Suurin osa "ei mikään" -vastauksista tuli seitsemäsluokkalaisilta. Eniten kannatusta saivat keskiviikko, perjantai ja maanantai. Sopivimmat päivät sijoittuivat arkipäiville luultavasti sen takia, että viikonloppuisin tytöt haluavat rauhoittua ja viettää aikaa perheen kanssa.

5.2 Havainnointi tyttökerhossa

Käytimme osallistuvan havainnoinnin menetelmää tyttökerhossa. Eskolan ja Suorannan (1999, 99–100) mukaan osallistuva havainnointi on aineistonkeruutapa, jossa tutkija osallistuu jollakin tavalla tutkimansa yhteisön toimintaa. Ohjaajan roolimme kerhossa oli opastava kanssaoppija. Termillä tarkoitetaan ohjaajan osallistumista toimintaan aktiivisena ryhmän jäsenenä eli ohjaus ei tule vain ulkopuolelta. (Kaukinen 2012.)

Tyttökerhoa pidettiin kevään aikana yhteensä 12 kertaa. Suurin osa kävijöistä oli neljäsluokkalaisia mutta vakiokävijöinä oli myös kolmasluokkalaisia ja

viidesluokkalaisia. Vaikka kyselyt alakoululaisille tehtiin suomenkielisellä koululla, iso osa tytöistä tuli ruotsinkieliseltä koululta.

Uusia tyttöjä pyrittiin saamaan mukaan keskustelemalla ja yksinkertaisesti kysymällä kuulumisia. Joskus siirryimme tyttöjen huoneesta yleisiin tiloihin ja aloimme tehdä koruja. Tytöt, jotka eivät olleet ennen käyneet tyttökerhossa, kiinnostuivat tekemisestä ja tulivat mukaan. Yleisissä tiloissa ollessamme myös poikien kiinnostus heräsi. Tyttöjen huoneen etuna on, että etenkin luottamukselliset keskustelut voidaan käydä rauhallisessa ympäristössä.

Vähitellen tytöt alkoivat tulla meille tutuiksi ja meidät toivotettiin tervetulleiksi jo nuorisotalon parkkipaikalta. Tytöistä huomasin, että he tulivat mielellään nuorisotalolle, kun tiesivät, että talolla on juuri heille suunnattua toimintaa. Ujoimmatkin tytöt uskalsivat olla omana itsenään muutaman kerran jälkeen. Jotkut tytöistä kiintyivät ohjaajiin ja hakivat jutuillaan selvästi huomiota. Tämä voi johtua siitä, että kotona vanhemmilla ja nuorilla on paljon kiireitä harrastusten ja töiden suhteen, eikä kunnan keskusteluille jää aikaa. On tärkeää, että jokaisella nuorella on joku, jolla on aikaa hänelle. Nuorisotalolla ohjaajat ovat aidosti kiinnostuneita nuorten asioista, keskustelevat heidän kanssaan ja kuuntelevat heitä.

Joskus asioita pyydettiin käskemällä ja välillä kielenkäyttö oli jopa töykeää, mutta hyvät käytöstavat pyrittiin pitämään yllä aina kerhon toimiessa. Keskustelimme yhdessä siitä, että tyttökerhossa tulisi kunnioittaa ohjaajia ja muita kerholaisia, jotta kaikilla olisi mukava olla. Siivoamisesta muodostui todellinen ongelma leipoessa, koruja tehdessä ja yhteisötaideteoksen yhteydessä. Tytöt ostivat jokaisella kerhokerralla nuorisotalolla myytäviä karkkeja sekä sipsejä ja söivät niitä tyttöjen huoneessa. Roskat jäivät siivoamatta ja asiasta jouduttiin huomauttamaan lähes jokaisella kerralla. Asiasta huomautettaessa osa tytöistä ei ollut huomaavinaan tai väitti, etteivät roskat olleet heidän. Tytöt siivosivat jälkensä loppujen lopuksi itse.

Tytöt tulivat kerhoon yleensä jonkun ystävänsä kanssa. Vaikka kerhoon olisi tultu yksin, suurin osa tytöistä oli kuitenkin samasta koulusta ja tunnistivat

toisensa ainakin ulkonäön perusteella. Kerhon myötä tytöt ovat tutustuneet paremmin toisiinsa. Jo valmiiksi muodostuneet kaveriporukat laajenivat ja tytöt viettivät aikaa muidenkin kuin lähimpien ystävien kanssa. Tytöt uskalsivat tulla kerhoon, vaikka kaverit eivät välttämättä ehtineetkään mukaan.

Sosiaalinen media oli läsnä jokaisella kerhotapaamisella. Tyttöillä oli mukanaan älypuhelimet tai tabletit, joilla he olivat Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa. Usein puhelimista laitettiin soimaan myös musiikkia tai katsottiin videoita. Sonja Kankaan (2002) mukaan kännykkää pidetäänkin identiteettiin, elämänhallintaan ja yhteisöllisten suhteiden ylläpitämiseen soveltuvana laitteena. Tytöt käyvät luottamuksellisia ja tärkeitä keskusteluja viestien välityksellä. He myös mittaavat suosiotaan viestien ja soittojen määrällä, mikä asettaa paineita tytöille pitää puhelin koko ajan käyttökunnossa. (Kangas 2002, 29–30.) Tyttökerhossa oli välillä hetkiä, jolloin puhelimet häiritsivät keskittymistä. Niitä käytettiin myös pakokeinona, jos ohjaajalla oli jotain huomautettavaa käyttäytymisestä.

Tyttökerhossa muodostui hyvä yhteishenki. Tyttöille muodostui ryhmässä erilaisia rooleja. Niitä olivat mm. ryhmän toimintaa eteenpäin vieviä, helpottavia ja häiritseviä (Helsingin Yliopisto, 2013). Retkellä Linnanmäelle tytöistä löytyi selvästi ryhmän johtaja, joka mm. suunnitteli aikataulua ja missä järjestyksessä laitteisiin mennään. Yhteistyö toimi hyvin, kun säännöt laadittiin yhdessä kaikkien kesken ennen retkelle lähtöä.

Tyttökerho huipentui nuorisotalolla vietettävään yöhön. Illan aikana saimme tyttöihin erilaisen ja paremman yhteyden osallistuessamme heidän ohjaamiinsa toimintoihin. Osakseen tästä johtuen myös tyttöjen käytös muuttui. He siivosivat jälkensä omatoimisesti ja olivat kohteliaita sekä ohjaajille että toisilleen. Minkäänlaisia erimielisyyksiä ei syntynyt koko illan aikana.

Tyttöjen nauru ja vilkas puheensorina kertoivat meille, että tytöt viihtyvät toiminnassa. Usein tytöt kaipasivat myös ohjaajien osallistumista heidän leikkeihinsä ja olivat hyvin iloisia siihen lähtiessämme. Vaikka tytöiltä oli vaikeaa saada ehdotuksia toimintaan, oikeilla kysymyksillä heiltä saatiin jonkinlaisia

vastauksia. Kun heidän mielipiteensä huomioitiin, he osoittivat olevansa erittäin tyytyväisiä.

5.3 Keskustelut

Sakari Suutarinen (2006, 64) määrittelee aidon keskustelun normaalioloissa sellaiseksi, jossa kaikki kokevat tulleen kuulluksi sekä uskovat keskustelulla olevan vaikutusta käsiteltävään asiaan. Keskustelut olivat aluksi pinnallisia. Tavoitteena oli luoda tyttöjen ja ohjaajien välille luottamuksellinen suhde, joka syntyikin nopeasti. Tytöt kertoivat meille luottamuksellisia asioita mm. perheistään. Koimme ohjaajan läsnäolon toiminnassa välttämättömäksi.

Tytöt puhuivat hyvin avoimesti asioistaan. He kertoivat mm. perhesuhteistaan, raha-asioistaan, harrastuksistaan ja koulustaan. Raha-asiat tulivat esiin lähes jokaisella kerhokerralla, sillä nuorisotalolla on mahdollisuus ostaa pientä syötävää ja juotavaa. Rahoja laskettiin ja lainattiin toisilta. Joskus kehuskeltiin, paljonko kenenkin tilillä on rahaa ja kuinka paljon vanhemmat antavat sitä käytettäväksi. Suurimmalla osalla tytöistä oli käyttörahaa joka päivälle. Tyttöjen perheiden varallisuus näkyi myös tyttöjen omaisuudessa. Heillä oli usein päällään merkkivaatteita sekä mukanaan kalliit puhelimet.

Keskustelujen perusteella tytöillä oli paljon samoja harrastuksia. Suosituimpia olivat tanssi, partio ja ratsastus. Harrastukset vievät paljon aikaa ja osa tytöistä lähtikin niihin usein suoraan kerhosta. Usealla koko perheen vapaa-ajan viettoon tuntui kuuluvan matkustelu. Puhuttaessa ulkomaista tai sinne tehtävistä matkoista, muistivat tytöt ilmoittaa asuneensa muissa maissa. Tämä näkyi myös kielitaidossa. Osa tytöistä osasi ruotsin ja suomen lisäksi sujuvasti englantia ja saksaa.

Perhesuhteista ei puhuttu niin avoimesti kuin muista aiheista. Asioista saatettiin puhua pienemmän ryhmän kesken tai kahdestaan ohjaajan kanssa. Perhe on nuorille tytöille tärkeässä roolissa. Heidän ikäänsä nähden heillä on paljon huolia perhekuvioista. Myös raha-asiat tulivat esille perheestä puhuttaessa.

Tyttökerhon loppuvaiheilla Kauniaisissa tapahtui junaonnettomuus, jossa yläkoululainen tyttö oli jäänyt junan alle. Tytöt olivat asiasta tietoisia ja halusivat kuulla yksityiskohtia. Heidän kanssaan keskusteltiin onnettomuudesta ja kuolemasta yleisesti. Tytöt kertoivat omista kokemuksistaan, joita oli sattunut heidän lähipiirissään tai Kauniaisissa. Keskusteluissa tuotiin esille, että on tärkeää puhua mieltä painavista asioista. Painotimme, että asioista voi keskustella luottamuksellisesti vanhempien, nuorisotalon ohjaajien, opettajien tai terveydenhoitajan kanssa.

Keskustelut saattoivat olla välillä haastavia, sillä osa tytöistä ei osannut kunnolla suomea. Lähellä oli kuitenkin aina joku, joka pystyi kääntämään sanan tai lauseen jota ei ymmärretty. Molemminpuolinen halu tulla ymmärretyksi oli kuitenkin vahva. Apua pyydettiin niissä tilanteissa, joissa sanat eivät millään löytyneet. Tytöt toimivat vuoroin opettajina ja oppilaina toisilleen riippuen kummasta kielestä oli kyse. Tyttökerhon ohjaajien lisäksi mukana oli kaksi vanhempaa tyttöä, jotka toimivat vapaaehtoisesti apuohjaajina. Toinen tytöistä puhui sujuvaa ruotsia, mikä helpotti aluksi ruotsinkielisten tyttöjen kohtaamisessa.

Toiminnan lomassa kyselimme tytöiltä heidän mielipiteitään muun muassa kerhon sisällöistä. Halusimme tietää, mitä tytöt ajattelevat toiminnasta ja mitä he toivoisivat jatkossa. Kysyimme myös, ovatko tytöt kertoneet kerhosta kotona. Eräiden vanhemmat olivat tyytyväisiä, että tytöille on tekemistä koulun jälkeen ja heidän mielestään kerho on hyvä idea.

5.4 Osallistaminen

Tyttökerhossa käyvät nuoret olivat iältään 9-12 – vuotiaita. Dunderfeltin (2011) mukaan tämä ikävaihe on yksi tärkeimmistä vaiheista nuoren kasvulle ja kehitykselle. Kehittyäkseen lapset ja nuoret tarvitsevat aikuisen läheisyyttä: aikuiselta katsotaan mallia, opitaan ja halutaan osallistua aikuisten toimintoihin.

Lasten täytyy antaa tehdä asioita, joiden avulla he kokevat tarpeellisuuden ja luottamuksen tunteen. (Dunderfelt 2011, 84.)

“Osallisuuden edellytys on, että jokainen halukas voi ilmaista oman mielipiteensä ja pystyy vaikuttamaan oman yhteisönsä kohtaloon” (Kiilakoski 2008, 8). Kauniaisissa on käynnissä osallisuushanke nimeltään Osallistuva kuntalaisuus. Hanke alkoi vuonna 2011 ja Ely-keskuksen (Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus) myöntämällä rahoituksella siihen palkattiin projektityöntekijä. Vuodesta 2012 eteenpäin työntekijä jatkoi kaupungin palveluksessa ja hänen työpisteensä toimii Kauniaisten nuorisotalo. Hankkeen tavoitteena on luoda pysyviä malleja nuorten vaikuttamis- ja kuulemisrakenteille. (Kauniaisten kaupunki 2012, 18.)

Hankkeen puitteissa luotiin osallisuusopas ”Osallistuva lapsi ja nuori - parempi kunta” niille, jotka toimivat lasten ja nuorten kanssa. Oppaan tarkoituksena on auttaa heitä luomaan nuorille aktiivista kansalaisuutta tukevan toimintaympäristön ja helpottaa osallisuutta. (Kauniaisten kaupunki 2013h.)

Vuoden 2012 toimintakertomuksen mukaan Kauniaisten nuorisotalolla toimii klubitoimikunta, jonka kautta nuoret voivat mm. osallistua tapahtumien suunnitteluun ja markkinointiin sekä auttaa henkilökuntaa kahvilassa. Klubitoimikunnan nuoret ovat yläkouluikäisiä, mutta havaintojemme mukaan kahvilatoiminnassa on mukana usein myös alakoululaisia. Kahvilan puolella näkyi useimmiten tyttöjä. Havaintomme perustuvat niihin päiviin, jolloin olimme nuorisotalolla ohjaamassa tyttökerhoa ja tyttöjä oli tavallista enemmän. Havaintojamme tukee Eeva Laurin ja Heli Lehdon opinnäytetyö Tytöt taloilla - Näkökulmia sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön nuorisotaloilla (2010). Opinnäytetyöstä selvisi, että tytöt ovat taloilla usein vähemmistö, mutta toimivat aktiivisesti.

Laurin ja Lehdon (2010) mukaan tytöt olivat kiinnostuneempia vastuutehtävistä kuin pojat. Havaintomme Kauniaisten nuorisotalolta oli samankaltainen. Kahvilan puolella on usein tyttöjä auttamassa. Vaikka tytöt toimivatkin aktiivisesti nuorisotalolla, vähemmistönä heidän mielipiteensä eivät tule

välttämättä tarpeeksi esille. Tämän vuoksi tyttöjen vähemmistötilanne tulisikin huomioida äänestystilanteissa esimerkiksi vuorottelemalla päätöksen teossa. (Lauri & Lehto 2010, 39.)

Osallisuuden esiintyessä vahvana elementtinä Kauniaisissa, se on myös tärkeä osa tyttötyötä. Tyttökerhossa kaikki toiminnot mietittiin niin, että jokaisella on mahdollisuus osallistua niin suunnitteluun kuin toteutukseen. Suunnittelun ja jälkien korjaamisen osalta osanotto oli välillä heikkoa. Kun tytöt tutustuivat paremmin toisiinsa ja ohjaajiin myös näille osa-alueilla alkoi olla kiinnostusta.

Osallistaminen tyttökerhossa oli hyvin haasteellista. Tytöt odottivat saavansa kaiken toiminnan valmiina ja ”mitä me tehdään ensi kerralla?” oli usein kuultu kysymys. Vastauksena kyselimme tytöiltä, mitä he haluaisivat tehdä, mutta ehdotukset olivat lähinnä ”ihan sama” ja ”päätäkää te”. Yritimme johdatella tyttöjä keksimään erilaisia toimintoja kerhoon erilaisin menetelmin, mutta tulokset olivat melko vähäisiä. Otimme kaikki toteutettavissa olevat ehdotukset käyttöön, jotta tytöt huomaisivat voivansa vaikuttaa.

5.5 Yhteisötaide

Tyttöjen huonetta koristaa tyttöjen yhdessä tekemä taideteos, jonka otsikkona on ”Tyttöjen kesken”. Menetelmän ideana oli keskustella, pohtia ja taiteilla paperille yhdessä ajatuksia, mitä tyttötoiminta on ja mitä toimintaa kerhossa voisi toteuttaa. Menetelmää kutsutaan yhteisötaiteeksi.

Yhteisötaideverkkomateriaalin (2008) mukaan yhteisötaideteoksen ideana on tehdä taidetta yhdessä tai olla osana sitä. Toteutustapoja on monia, mutta kaikissa muodoissa yksi tärkeimmistä elementeistä on keskustelu. Yhteisötaiteen avulla ihmiset saadaan yhteen jakamaan kokemuksiaan ja sitä kautta yhteisön sisällä saadaan aikaan muutosta. Toisten tarinoita ja ajatuksia kuuntelemalla ihminen voi saada itselleen uusia ideoita ja näkökulmia. Yhteisötaide pyrkii edesauttamaan ihmisten hyvinvoinnin, osallisuuden tunteen,

oman elämänhallinnan ja keskinäisen yhteisöllisyyden lisääntymistä. (Yhteisötaide 2013.)

Menetelmä toimi tässä kohdassa hyvin myös tiedonkeruumenetelmänä. Yhdessä tekeminen ja keskustelu saivat tytöt ajattelemaan asioita eri näkökulmista. Toisten ajatukset saivat aikaan uusia ideoita myös muissa. Tiedonhankinnan lisäksi tytöt innostuivat jättämään omat kädenjälkensä teokseen. He olivat ylpeitä lopputuloksesta. Teos haluttiin laittaa esille tyttöjen huoneen seinälle. Teoksessa näkyy yhteistyö ja kuvista muodostuu yhteinen näkemys siitä, millaista toimintaa kerhoon halutaan.

6 SUUNNITELMA TYTTÖTYÖN KEHITTÄMISEKSI KAUNIAISSISSA

Toimintamallit ja suunnitelma tyttötoiminnan kehittämiseksi on koottu kokemuksiemme ja havaintojemme perusteella peilaten Tyttöjen Talojen toimintaan. Suunnitelma on opinnäytetyömme ydin ja muut osiot tukevat sitä. Tarkoituksena on antaa ideoita ja taustatietoja tyttötoiminnan kehittämiseen. Tässä osiossa käymme läpi jo hyväksi havaitut menetelmät sekä kehittämiskohteet.

Nuorisotalolla avoimen tyttötoiminnan aloittaminen toimii perustana muulle tytöille suunnatulle toiminnalle. Avoimesta toiminnasta löytää helpommin kävijöitä esimerkiksi vuorovaikutteisiin pienryhmiin. Pienryhmän määritelmä on Johnssonin ja Johnssonin (1997) mukaan ryhmä, jossa on kaksi tai useampi henkilö. He ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja heillä on yhteisiä päämääriä. Pienryhmän jäsenet myös tietävät kuuluvansa ryhmään ja ovat tietoisia myös muiden kuulumisesta siihen. (Kauppila 2000, 86.) Käynnistämästämme tyttökerhosta ilmeni innokkuutta jatkaa toiminnassa myös syksyllä. Tämä helpottaa tyttötoiminnan jatkamista ja kehittämistä.

6.1 Kehittämiskohteet

Talolla tapahtuva avoin toiminta mahdollistaa tyttöjen osallistumisen silloin, kun he itse niin haluavat. Tytöt saavat kertoa itsestään sen verran, kun kokevat tarpeelliseksi. Toisiin tutustutaan vähitellen ketään painostamatta. Käyttämämme matalan kynnyksen toiminta koettiin tehokkaaksi. Sen avulla uusien tyttöjen on helppo tulla mukaan ja tutustua niin ohjaajiin kuin muihin tyttöihin.

Tyttöjen Talolla toimii niin sanottuja suljettuja ryhmiä. Ne voivat olla tukiryhmiä kuten Tampereen Tyttöjen Talolla tai vuorovaikutteisia ryhmiä kuten Oulun Tyttöjen Talolla. Niiden ajatuksena on toimia vertaistukena tytöille, jotka ovat samanlaisissa elämäntilanteissa. Aiheina voivat olla itsetunto-ongelmat, äidiksi tuleminen tai maahanmuutto. Jäsenet sitoutuvat ryhmään alusta loppuun asti ja luottamuksen säilyttämiseksi uusia jäseniä ei oteta mukaan kesken toiminnan. (Oulun Tyttöjen Talo 2013; Tampereen Tyttöjen Talo 2013.) Tällaisia ryhmiä voidaan perustaa myös Kauniaisten nuorisotalolle kysynnän ja resurssien puitteissa. Ajatuksena on virittää keskusteluja ja vaihtaa kuulumisia. Jos ohjaajan ammattitaito ei riitä joidenkin aihealueiden käsittelyyn, hän voi ohjata nuoren tilanteesta riippuen esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimen palveluiden piiriin.

Tyttöjen Talojen kaikki ohjaajat ja vapaaehtoiset ovat naispuolisia. Myös Kauniaisten tyttötyöstä vastaavan ohjaajan olisi hyvä olla nainen. Tyttöjen on helpompi lähestyä samaa sukupuolta olevaa ohjaajaa, joka on käynyt läpi samantyyppiset kehitysvaiheet kuin tytöt itse. Myös Dunderfeltin (2011, 84) mukaan lapsen identifioituminen eli samaistuminen alkaa jo esikouluikässä ja jatkuu alakoulun loppuvaiheille asti. Usein nuoret samaistuvat samaa sukupuolta olevaan aikuiseen tai vanhempaan nuoreen.

Usein alakoululaisen molemmat vanhemmat ovat kiinni työelämässä. Kotona lapsien kasvatustahona toimivat vanhemmat. Lapset viettävät kuitenkin suuren osan ajastaan koulussa sekä vapaa-ajan harrastuksissa. Näin ollen myös

opettajilla ja nuoriso-ohjaajilla tai muilla ohjaajilla on osa lapsen kasvatuksessa. (Dunderfelt 2011, 84.) Jos naispuolinen ohjaaja työskentelisi talolla muinakin aikoina kuin tyttökerhon toimiessa, häntä olisi helpompi lähestyä. Hän olisi paremmin selvillä myös talon säännöistä ja käytännöistä sekä tyttöjen tavoista toimia talon muiden nuorten ja ohjaajien kanssa. Yhtäläillä pojat voivat hyötyä naispuolisen ohjaajan läsnäolosta. Koska naisiin liitetään usein sanat lämmin, äidillinen ja empaattinen, voi naispuoliselle ohjaajalle olla helpompi puhua esimerkiksi tunnepuolen asioista.

Kauniaisten ollessa vahvasti kaksikielinen kaupunki, ohjaajan olisi hyvä osata molempia kieliä. Ihmiset ilmaisevat tunteitaan parhaiten omalla äidinkielellään. Jos nuori joutuu kommunikoimaan jollain muulla kuin äidinkielellään, jokin tärkeä asia voi jäädä sanomatta.

Kuten jo aiemmin mainittiin, osa kevään aikana mukana olleista tytöistä kertoi käyvänsä nuorisotalolla vain tyttökerhon vuoksi. Tytöille suunnatun avoimen toiminnan ei tarvitse aina sijaita tyttöjen huoneessa. Jos toimintaa järjestettäisiin tyttöjen huoneen lisäksi yleisissä tiloissa, tytöt tutustuisivat myös muuhun taloon, nuoriin ja ohjaajiin. Näin nuorisotalolle olisi helppo tulla muulloinkin kuin tyttötoiminnan ollessa käynnissä. Myös pelkkä tieto naisohjaajan läsnäolosta voi tuoda lisää tyttöjä talolle. Etenkin jos tyttöjä saapuu nuorisotalolle yksin, heidän voi olla helpompi liittyä samaa sukupuolta olevan ohjaajan seuraan.

Ideaalinen tyttökerhon toiminta olisi sellaista, mikä on suunniteltu ja toteutettu yhdessä tyttöjen kanssa. Esimerkiksi, jos tytöt haluavat leipoa, päätetään yhdessä, mitä leivotaan ja haetaan yhdessä siihen tarvikkeet. Kun tyttöjä osallistaa ja auttaa suunnittelussa alusta pitäen, heidän on helpompi jatkaa samankaltaista toimintaa omatoimisesti. Harjaannuttamalla nuoria ottamaan enemmän vastuuta, ohjaajan rooli muuttuu. Tavoitteena on tehdä ohjaaja ”tarpeettomaksi”. (Kurki 2000, 136.) Hän on paikalla nuoria varten, mutta ei ota ohjaamiseen enää vahvaa toiminnallista työtettä.

Avoin tyttötoiminta houkuttelee mukaansa lähinnä alakoululaisia tyttöjä. Vanhemmille tytöille voisivat toimia paremmin edellä mainitut suljetut ryhmät,

joiden kävijäkunta valikoituu heitä kiinnostavan teeman avulla. Suuri ikäero avoimessa tyttötoiminnassa voi karsia kävijöitä pois. Tällä hetkellä myös nuorisotalotoiminnassa käy lähinnä alakoululaisia tyttöjä. Vanhempien tyttöjen määrä talolla voisi nousta, jos ohjelma vastaisi myös heidän ikäryhmälleen sopivaa ohjelmaa.

Koska kerhotoiminta sanana ei herättänyt vanhemmissa tytöissä kiinnostusta, sen käyttämiseen tulisi kiinnittää huomiota. Sanan voisi kiertää esimerkiksi puhumalla vain tytöille suunnatusta toiminnasta tai keksimällä toiminnalle aivan uuden nimen.

Tyttötoimintaa olisi hyvä mainostaa Kauniaisten kouluilla ja nuorisotalon ilmoitustaululla. Talon ohjaajat voisivat kertoa tyttökerhosta esimerkiksi koulun kanssa yhteistyössä järjestettävissä tilaisuuksissa. Vuonna 2012 yhdeksäsluokkalaisille järjestettiin seksuaalivalistusviikko (Kauniaisten kaupunki 2012, 16). Tämän kaltaisissa tilaisuuksissa tyttöjä voisi ohjata mukaan tyttötoimintaan. Toiminnassa voidaan jatkaa keskustelua, jos jokin asia on jäänyt mietityttämään tai siitä ole uskaltanut puhua isommassa ryhmässä.

Sosiaalinen media on vahvasti läsnä nuorten jokapäiväisessä elämässä. Kauniaisten nuorisotalon tapahtumista, aukioloajoista, teemapäivistä ja mahdollisista vierailijoista on helppo kertoa esimerkiksi nuorisotalon omilla Facebook-sivuilla. Myös tyttötoiminnan kuulumisia voitaisiin jakaa sivuilla. Jos tyttötoiminta lähtee käyntiin odotetulla tavalla, voidaan sille tehdä oma ryhmä Facebookiin. Sivut voitaisiin rakentaa yhdessä nuorten kanssa ja heistä muutama voisi ottaa vastuulleen sivujen ylläpitämisen.

Nuorelle tärkeät ihmissuhteet, perhe ja koulu ovat keskeisessä roolissa identiteetin rakentumisen ja valintojen tukemisessa. Valintoja joudutaan tekemään kuitenkin yhä enemmän yksin ja aikaisemmin. (Vuorikoski 2005, 33.) Jo yhdeksännellä luokalla täytyy olla jonkinlaista ajatusta siitä, mitä aikuisena haluaa tehdä työkseen. Joillakin nuorilla jopa muutto voi olla ajankohtainen.

Vuonna 2013 Suomessa astui voimaan nuorisotakuu. Jokainen Suomen kunta on sitoutunut auttamaan nuoria perusasteen jälkeisen koulutuksen ja työpaikan etsinnässä aina 29 ikävuoteen asti. Kauniaisissa nuorisotakuusta vastaa kaupunginvaltuusto sekä vastuutahona toimii sivistystoimi yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden ja muiden tahojen kanssa. (Kauniaisten kaupunki 2013i.) Vanhemmat tytöt voisivat hakea tukea koulutusvalintoihin ja työpaikan etsimiseen nuorisotalolta. Nuorisotalolle voidaan hankkia eri alojen ammattilaisia kertomaan työstään tai työn hakemisesta.

Syksyllä koulun ja harrastusten alettua nuorten päivärytmi vakiintuu. Parhaita päiviä tyttökerhon ohjatulle toiminnalle voitaisiin tiedustella esimerkiksi koulussa, nuorisotalolla tai Facebook-sivulla. Teettämässämme kyselyissä parhaimmiksi päiviksi osoittautuivat keskiviikko ja perjantai.

Syksyn 2013 projektina on tehdä tyttöjen huoneesta tyttöjen itsensä näköinen. Projekti toteutetaan materiaalihankinnoista suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä tyttöjen kanssa. Huoneen sisustukseen kiinnitetään erityistä huomiota, sillä huoneen tulisi olla kodikas, viihtyisä ja tyttöyttä arvostava tila. Sisustuksessa käytetään tyttöjen ja naisten elämään liittyviä kuvia ja esineitä tyttöjen omien mieltymysten mukaan. Huoneen tulisi viestiä tytöille, että he ovat tärkeitä ja heitä kuunnellaan. Huone toimii jo osaltaan eheyttävänä menetelmänä tytöille. (Eischer & Tuppurainen 2011, 13.)

Nuorisotalolla järjestetään ”Valvojaisia”, jolloin ohjaajat ja nuoret viettävät yön nuorisotalolla. Järjestämämme ”Valvojaiset” tytöille onnistui erittäin hyvin ja vahvisti yhteishenkeä entisestään. Vaikka toimintaympäristö oli sama, ilmapiiri oli hyvin erilainen ja intiimi. Öitä nuorisotalolla voisi järjestää erikseen niin tytöille kuin pojille enemmän kuin kaksi kertaa vuodessa.

Retkien tulisi olla osa tyttötyötä. Tyttöjen kanssa tehtävillä retkillä olisi hyvä olla tavoite, kuten rentoutuminen tai sivistäminen. Retkikohteena voi olla kulttuurikohteita, esimerkiksi Helsingin Luonnontieteellinen museo tai Heureka. Vastapainona edellä mainituille kohteille voi olla esimerkiksi Serena tai keilahalli. Tyttöjen kanssa voi käydä tutustumassa myös erilaisiin

liikuntamahdollisuuksiin. Retkillä olisi hyvä käydä noin kolmesta viiteen kertaa vuodessa.

Toiminnan tulee taata tytöille tasavertaiset mahdollisuudet osallistua ketään syrjimättä ja kiusaamatta. Tyttöjen huoneelle ja toiminnalle tulisi kirjoittaa omat säännöt, jotka tehtäisiin yhdessä tyttöjen kanssa ja tarvittaessa päivitetäisiin vuosittain. Parhaimmassa tapauksessa mukaan voi tulla yksinäisiä tai kiusattuja tyttöjä, jotka voisivat saada uusia ystäviä toiminnan kautta. Ympäristön ja ilmapiirin tulee toivottaa kaikki kävijänsä tervetulleiksi ikään, ulkonäköön tai taustoihin katsomatta.

6.2 Vakiinnuttaminen

Kun toiminta ja sen kävijäkunta ovat uusia, vakiinnuttamisen kuluu aikaa. Etenkin alussa tyttötoiminta tarvitsee taakseen koko nuorisotalon tuen. Kehittäminen pääsee kunnolla käyntiin vasta toiminnan alkaessa ja suunnitelman käytännön testauksessa.

Toiminta tulee saada Kauniaislaisten tyttöjen tietoisuuteen, joten mainostamisella ja "puskaradiolla" on tärkeä merkitys. Markkinoinnin tulee olla innostavaa ja informatiivista sekä ottaa kohderyhmän tarpeet ja ikä huomioon. Kuten jo todettu, vanhemmille tytöille toiminnasta tulee kertoa hieman eri tavalla kuin nuoremmille.

Jos nykyiset tytöt jäävät toimintaan, vähitellen tyttötoimintaan saadaan myös vanhempia tyttöjä. Heidät saadaan sitoutettua seuraavien vuosien toimintaan tekemällä heistä apuohjaajia. Vanhempien tyttöjen ennakoasenteet kerho- ja yleisesti uutta toimintaa kohtaan rajaavat tyttöjä pois.

Ohjaajan roolin tulee olla aktiivinen ja innostava. Uusien tyttöjen saamiseksi talolle, ohjaajan tulisi markkinoida tyttökerhoa ahkerasti kouluilla ja nuorisotalolla. Pelkät opinnäytetyön aikaiset kyselyt ja niiden aikana tapahtuva

markkinointi ei riitä. Markkinointikäyntien lisäksi koulujen ilmoitustauluille kiinnitettäisiin mainoksia tyttötoiminnasta.

Vaikka tyttötoiminta sujuisi vuoden aikana moitteettomasti, eikä ohjaajaa tarvittaisi jatkuvasti aktiivisen innostajan roolissa, tulisi syksyisin toiminta lähteä käyntiin ohjaajan toimesta. Mainontaa ja toiminnan aloittamista ei voi laittaa nuorten tyttöjen vastuulle, etenkin jos he tulevat toimintaan uusina. Osallistaminen ja osallisuus lähtevät liikkeelle vähitellen.

Nuorten aikataulut muuttuvat joka vuosi lukujärjestyksen ja harrastusten mukaan. Siksi toiminnan alkaessa syksyisin tulisi aina kartoittaa tyttökerholle sopivat päivät. Niitä voi kysellä talolla tyttöjä tavatessa sekä kouluilla kiertämällä. Koulut ovat hyvä kanava tavoittaa alueen tytöt ja niiden kanssa tulisikin tehdä yhteistyötä varsinkin syksyisin. Tyttötoiminnan ohjaaja voisi käydä ala- ja yläkouluilla tekemässä pienen kyselyn siitä, mitkä olisivat otolliset päivät pitää tyttökerhoa ja mitä he haluaisivat tehdä.

Keväällä nuorisotalon sulkeutuessa ja toiminnan loppuessa alakouluikäisiä tyttöjä voi innostaa osallistumaan Kesäpuistoon. Se on alakoululaisille tarkoitettu päiväleiri, jossa pelaillaan ja leikitään yhdessä sekä käydään retkillä. (Kauniaisten kaupunki, 2013g.) Kesäpuistossa sen sijaan tytöille voidaan mainostaa nuorisotalon tyttötoimintaa. Tällä tavoin nuorisotaloa ja sen sisällä tapahtuvaa toimintaa saadaan markkinoitua mahdollisimman tehokkaasti. Onnistunut jatkuva mainonta takaa toiminnan tunnetuksi tulemisen ja näin tytöt löytävät helposti toimintaan. Toivottuna tuloksena talolle saataisiin myös uusia vakiokävijöitä. (Nurmijärven kaupunki 2013.)

Tyttötyölle olisi hyvä luoda oma toimintasuunnitelma, joka olisi osa koko talolle tehtävää toimintasuunnitelmaa. Koko vuoden kattava toimintasuunnitelma antaa ohjaajalle kehykset toimintaan, mutta yksityiskohtaisempi suunnitelma tehtäisiin yhdessä kohderyhmän kanssa. Siihen kirjattaisiin mahdolliset retket, vierailijat, aikataulut mahdollisia projekteja varten sekä resurssit, jotka ovat käytettävissä tyttötoimintaa varten.

Tyttötoimintaa kehitettäessä toimintaa tulee arvioida jatkuvasti. Arviointia voidaan tehdä parhaiten pyytämällä palautetta kohderyhmältä. Palautteen keräämiseen voi soveltaa erilaisia menetelmiä kuten keskustelua, lomaketta tai toiminnallista harjoitusta. Arvioinnin tarkoituksena on selvittää, mitä tulisi vielä kehittää. (emt 2013.) Ohjaajaa tulisi innostaa kollegoiden ja johtajan taholta. Ohjaajan innostus taas kohdistuu nuoriin tyttöihin, joilta saadaan palautetta toiminnasta.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Nuorisotalolla oleminen ja tyttökerhon ohjaaminen olivat lähes välttämättömiä suunnitelman tekemiseksi. Osallistuva havainnointi ja ohjaajan rooli opastavana kanssaoppijana mahdollistivat pääsyn tyttöjen maailmaan, jonka avulla saamamme tutkimustulokset ovat käytännönläheisiä. Ilman omakohtaista kokemusta ja havainnointia suunnitelma olisi perustunut vain kirjallisuuteen sekä haastatteluihin, jolloin todellisuus olisi voinut olla toinen.

Kuten Laurin ja Lehdon opinnäytetyö ”Työtö taloilla - Näkökulmia sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön nuorisotaloilla” (2010) osoittaa, tytöt ovat usein vähemmistö nuorisotaloilla. Suunnitelmaa tyttötyön kehittämiseksi Kauniaisissa voidaan soveltaa myös muilla nuorisotaloilla. Resurssit ja toimintaympäristön huomioiden suunnitelma antaa välineet tyttötyön kehittämiseksi millä tahansa nuorisotalolla.

Osa tyttökerhossa käyvistä tytöistä sanoi käyvänsä nuorisotalolla vain tyttökerhon vuoksi. Tyttökerhossa tytöille järjestettiin toimintaa, heitä kuunneltiin ja paikalla oli kaksi naispuolista ohjaajaa. Pojille ja tytöille pitäisi antaa tasavertaiset mahdollisuudet osallistua toimintaan. Nuorisotalolla ei ole erikseen pojille järjestettyä poikakerhoa, mutta tällä hetkellä talotoiminnassa on vahva sukupuolisensitiivinen työote poikiin. Työntekijät ovat miespuolisia,

retkillä käydään lähinnä jääkiekko-otteluissa ja yhteisessä oleskelutilassa pääsisustuselementteinä ovat tv, pelikonsolit ja biljardipöytä.

Tyttötoimintaa tarvitaan Kauniaisten nuorisotalolla, jotta myös tyttöjen ääni saataisiin kuuluviin. Vaikka miespuoliset ohjaajat ovat sitoutuneita työhönsä ja ottavat tytötkin huomioon, sukupuolisensitiivinen tyttötyö vaatii myös naisnäkökulman. Toiminnassa mukana ollessamme kävi ilmi, että etenkin nuoremmat tytöt kaipaavat naisohjaajan läsnäoloa. Tytöt olivat mielissään, kun talolla oli joku heitä varten ja toiminta oli ohjattua.

Mainonta ei ole tavoittanut kohderyhmää vielä halutulla tavalla. Kerhotoiminta ei herättänyt kiinnostusta yläkouluikäisissä tytöissä kyselyitä tehdessä, eikä vanhempia tyttöjä käynyt talolla juurikaan tyttökerhon aikana. Mainonnan kehittäminen kohderyhmän tarpeita vastaavaksi on tärkeää erityisesti vanhempien tyttöjen huomion herättämiseksi.

Kerhotoiminta lisäsi tyttöjen määrää huomattavasti talolla. Kerhossa oli usein yli viisi tyttöä ja parhaimmillaan 12 tyttöä. Onnistunut markkinointi syksyllä ja toiminnan jatkuvat kehittäminen tuovat mukaan varmasti lisää tyttöjä. Tällöin tyttötoiminnan ohjaajia voidaan tarvita useampi kuin yksi.

Kyselyt sisälsivät vain avoimia kysymyksiä, sillä se mahdollisti laajempien vastausten ja perusteluiden kirjaamisen. Kysymykset olivat yksinkertaisia ja selkeitä ottaen huomioon, että vastaajat olivat 11–13 -vuotiaita. Kyselyyn vastaaminen vei aikaa noin kymmenen minuuttia, jolloin vastaamiseen jaksettiin keskittyä.

Tyttöjen havainnoimiseksi tarvitsimme ympäristön, joka mahdollistaisi myös luottamukselliset keskustelut. Ilman tyttökerhoa tyttöjen määrä olisi voinut jäädä hyvin vähäiseksi ja saamamme tulokset olisivat olleet vajavaisia. Keskustelut ja tyttökerhon ohjaaminen olivat meille miellyttäviä tapoja kerätä tietoa.

Kuten jo aiemmin mainittu osallistaminen Kauniaisissa on haasteellista. Kauniaisissa toimivaan nuorisovaltuustoon on hyvin vaikea saada jäseniä eikä

vaikuttaminen yleisestikään kiinnosta (Höylä 2013). Nuoret ovat tottuneet saamaan asiat annettuna. Tähän voi vaikuttaa tyttöjen perheiden varakkuus. Myös toiminta odotettiin valmiina, eikä jälkiä suostuttu siivoamaan. Tytöt perustelivat epäsiistiä käytöstään sillä, ettei heidän kotonakaan tarvitse siivota. Vähitellen tytöt saatiin kuitenkin mukaan auttamaan järjestelyissä sekä jälkien siivoamisessa.

Valitsimme yhdeksi menetelmäksi yhteisötaiteen, koska koimme sen toimivaksi kehittämishankkeessamme Salon lukiolla. Yhteisötaiteen tavoite tyttökerhossa oli kerätä tietoa, herättää keskustelua sekä toimia yhteisöllisyyden lisääjänä. Yhteisötaideteosta työstäneet tytöt eivät kuuluneet niihin ryhmiin, jotka vastasivat kyselyihin. Tällä menetelmällä saimme huomioitua myös kerhossa käyneiden tyttöjen toiveet. Yhteisötaiteen vahvuudet ovat keskustelun mahdollisuus, luovuus ja ryhmän tuki. Sen avulla koimme saavamme jopa parempia tuloksia kuin kyselyistä.

Opinnäytetyön aihe säilytti mielenkiintonsa alusta loppuun asti. Koko prosessi alkoi intensiivisellä ja toiminnallisella osuudella, josta siirryimme tiedonhankintaan ja kirjoitusvaiheeseen. Vaikka tyttökerhoa pidettiin vain kaksi kertaa viikossa, toiminnan suunnittelu, kyselyiden teko sekä niiden läpikäynti saivat jakson tuntumaan täydeltä. Koko opinnäytetyöprosessi vastasi odotuksiamme ja kartoitti toivomaamme kokemusta sukupuolisensitiivisestä ja nuorisotalolla tehtävästä työstä.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. 14. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy

Eischer, Heli & Tuppurainen, Jonna 2011. Tyttöjen talo on kuin avoin koti. 2. painos. Helsinki: Setlementtinuortenliitto ry

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 3. painos. Jyväskylä: Vastapaino

Gretschel, Anu 2002. Kunnallisen nuoren osallisuusympäristön perustaminen. Teoksessa Gretschel, Anu (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 48-62

Kiilakoski, Tomi 2008. Johdanto: Lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi (toim.) Lasten ja nuorten kunta. 2. painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 8-20

Hakala, Juha T. 2004. Opinnäytetyöopas korkeakouluille. Helsinki: Gaudeamus

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi

Kangas, Sonja 2002. Tytöt bittien ja pikselien maailmassa. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Honkatukia, Päivi (toim.) Tulkintoja tytöistä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 21-41

Kaukinen, Ruut 2011. Kulttuurien välisen vuorovaikutuksen perusteet. Humanistinen ammattikorkeakoulu: Luentomateriaalit.

Kaukinen Ruut 2012. Osallistaminen ja yhteistoiminta. Osallistavan ohjaajan identiteetti, roolit ja etiikka. Humanistinen ammattikorkeakoulu: Luentomateriaali

Kauppila, Reijo A. 2000. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. 2. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus

Vuorikoski, Marjo 2005. Onko naisen tiedolle sijaa koulutuksessa? Teoksessa Kiilakoski, Tomi & Tomperi, Tuukka, & Vuorikoski, Marjo. Kenen kasvatus. Kriittinen pedagogiikka ja toisinkasvatuksen mahdollisuus. Tampere: Vastapaino, 31-61

Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi 2012. Toimintakertomus. Kauniainen

Lehto, Heli & Lauri, Eeva 2010. Tytöt taloilla. Näkökulmia sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön nuorisotaloilla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö

Näre, Sari 2008. Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen tyttötyö. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 541-547

Punnonen, Varpu 2008. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 521-540

Suutarinen, Sakari 2006. Yhteiskunnallinen keskustelu vähäistä Suomen peruskouluissa - Oppilaitokset tukemaan keskustelevaa kansalaisuutta.

Teoksessa Suutarinen, Sakari (toim.) Aktiiviseksi Kansalaiseksi. Kansalaisvaikuttamisen haaste. Jyväskylä: PS-Kustannus, 63–98

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. 2. painos. Tampere: Tampere University Press

Videnoja, Kalle 2012. Poikaerityisen lähestymistavan tarve nuorisokasvatuksessa. Teoksessa Purjo, Timo (toim.). Sukupuolisensitiivinen poikien ja tyttöjen kasvatusta arvoihin ja väkivallattomuuteen. Tampere: Non Fighting Generation ry, 84–119

Sähköiset lähteet

Anttonen, Erja 2006. Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä. Viitattu 2.8.2013

<http://www.humak.fi/user/antter01/Anttonen-Erja-Kever-artikkeli-.pdf>

Gymnasiet Grankulla Samskola 2013. Oppilaskunta. Viitattu 7.8.2013

<http://www.ggs.fi/index.php/elevkaren>

Hagelstamska skolan 2013. Oppilaskunnan blogi. Viitattu 7.8.2013

<http://hagelstamselevkar.blogspot.fi/>

Helsingin Tyttöjen Talo 2013a. Yhteystiedot. Viitattu 15.7.2013

<http://www.tyttojentalo.fi/fi/yhteystiedot/>

Helsingin Tyttöjen Talo 2013b. Yleistä. Viitattu 15.7.2013

<http://www.tyttojentalo.fi/fi/yleista/>

Helsingin Yliopisto. Erilaisia rooleja ryhmässä. Viitattu 15.8.2013

http://mathstat.helsinki.fi/opiskelu/ot/Materiaalit/erilaisia_rooleja_ryhmassa.pdf

Hiltunen, Tarja 2006. Naisten päiväkeskus. Naisten talo. Opas toiminnan käynnistämiseksi. Sininauhaliitto ry. Helsinki
http://www.ecredo.fi/sininauhaliitto/data/liitteet/eep_naistentalo_opas_th_162007_julkaisu-1.pdf

Holm, Saija & Laukkanen, Mari-Elina (toim.) 2007. Fredi. Pojat, tasa-arvo ja ihmisoikeudet. Helsinki: Aksidenssi Oy. Opetusmateriaali. Viitattu 16.7.2013
http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/5e5c2632804ccd9f96c2c6d85685029b/1378112719/application/pdf/32211/fredi_julkaisu.pdf

Kansalaisaloite.fi 2013a. Ruotsin kieli valinnaiseksi oppiaineeksi kaikilla kouluasteilla. Viitattu 7.8.2013
<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/131>

Kansalaisaloite.fi 2013b. Yleistä kansalaisaloitteesta. Viitattu 7.8.2013
<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/ohjeet>

Kansanvalta. Viitattu 7.8.2013
<http://www.kansanvalta.fi/Etusivu/Kansalaisvaikuttaminen/Paatoksentekoonosallistuminen/Lapsetjanuoret>

Kasavuoren koulu 2013. Oppilaskunta. Viitattu 7.8.2013
http://kasavuori.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=132&Itemid=105

Kauniaisten kaupunki 2009. Hyvinvointikertomus. Viitattu 20.6.2013
http://www2.kauniainen.fi/kauniainen_hyvinvointikertomus_www_suomi.pdf

Kauniaisten kaupunki 2012. Osallistuva lapsi ja nuori – parempi kunta. Opas Kauniaisten viranhaltijoille ja luottamushenkilöille lasten ja nuorten kuulemiseen.
http://www.kauniainen.fi/files/5355/Osallistuva_lapsi_ja_nuori_parempi_kunta2013.pdf viitattu 7.8.2013

Kauniaisten kaupunki 2013a. Tietoa kaupungista. Viitattu 16.7.2013

http://www.kauniainen.fi/tietoa_kaupungista

Kauniaisten kaupunki 2013b. Tilastot. Viitattu 16.7.2013

http://www.kauniainen.fi/tietoa_kaupungista/tilastot/asukasluvut_1900/2000-

Kauniaisten kaupunki 2013c. Työpaikat ja elinkeino. Viitattu 16.7.2013

http://www.kauniainen.fi/tietoa_kaupungista/yleista/tyopaikat_ja_elinkeino

Kauniaisten kaupunki 2013d. Talousarvio. Viitattu 7.8.2013

<http://www.kauniainen.fi/files/5533/TA2013.pdf>

Kauniaisten kaupunki 2013e. Perusopetus ja lukio. Viitattu 8.8.2013

http://www.kauniainen.fi/palvelut_ja_lomakkeet/koulutus_ja_opiskelu/perusopetus_ja_lukiot

Kauniaisten kaupunki 2013f. Nuorisopalvelut. Viitattu 20.6.2013

http://www.kauniainen.fi/palvelut_ja_lomakkeet/nuorisopalvelut

Kauniaisten kaupunki 2013g. Kesäpuisto. Viitattu 9.8.2013

http://www.kauniainen.fi/palvelut_ja_lomakkeet/kulttuuripalvelut/lasten_kesa_2013/kesapuisto

Kauniaisten kaupunki 2013h. Nuorisovaltuusto. Viitattu 6.8.2013

<http://www.kauniainen.fi/nuorisovaltuusto>

Kauniaisten kaupunki 2013i. Nuorisolautakunnan kokousmuistio 30.5.2013.

Nuorisotakuun toteutuminen Kauniaisissa. Viitattu 17.8.2013

<http://www2.kauniainen.fi/dynasty/fin/kokous/20131021-4.HTM>

Kauniaisten lukio 2013. Oppilaskunta. Viitattu 7.8.2013

http://kauniaistenlukio.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=53&Itemid=85

Kuntalaki 17.3.1995/365. Viitattu 11.7.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950365>

Kuopion Tyttöjen Talo. Viitattu 15.7.2013

<http://www.hilimat.fi/?TOIMINTA:Ryhm%26auml%3Bt>

Lapsen oikeuksien sopimus 20.11.1989. Viitattu 10.7.2013

http://www.unicef.fi/files/unicef/pdf/LOS_A5fi.pdf

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Viitattu 6.8.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lastensuojelulaki>

Nuorisolaki 27.1.2006/72. Viitattu 11.7.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Nurmijärven kaupunki. Toiminnan vakiinnuttaminen. Viitattu 15.8.2013

http://www.nurmijarvi.fi/filebank/3302-toiminnan_vakiinnuttaminen.pdf

Oulun Tyttöjen Talo. Vuorovaikutteiset ryhmät. Viitattu 15.7.2013

<http://www.likka.fi/index.asp?pid=69>

Perusopetuslaki 21.8.1998/628. Viitattu 22.8.2013

<http://plus.edilex.fi/kela/fi/lainsaadanto/19980628/>

Rissanen, Matti 2012. ”Pojasta onnellinen mies riippumatta mistä tulee, kenestä tykkää tai mihin usko”. Sukupuolisensitiivinen poikatyö osaksi oululaista nuorisotyötä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 5.8.2013

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/42834/rissanen_matti.pdf?sequence=1

Suomen Lottaperinneyhdistys ry. Tyttötyö. Viitattu 2.8.2013

<http://www.suomenlottaperinneyhdistys.fi/tietoa/tyttotyö.php>

Suomen nuorisovaltuustojen liitto. Mikä nuorisovaltuusto? Viitattu 29.8.2013
<http://www.nuva.fi/mikauml-nuorisovaltuusto.html>

Suomen Setlementtiliitto 2013a. Setlementtiliitto. Viitattu 23.7.2013
<http://www.setlementti.fi/setlementtiliitto/>

Suomen Setlementtiliitto 2013b. Sukupuolisensitiivinen tyttö- ja poikatyö. Viitattu 23.7.2013
<http://www.setlementti.fi/toiminta/lapsi-ja-nuorisoty/sukupuolisensitiivinen-tytto-ja-/>

Suomen Setlementtiliitto 2013c. Poikatyö. Viitattu 16.7.2013
<http://www.setlementti.fi/tyttoty/poikatyo/>

Suomi.fi. Viitattu 11.7.2013
<http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/index.html>

Tampereen Tyttöjen Talo. Tukiryhmät. Viitattu 15.7.2013
<http://www.tytto.fi/fi/article.php?id=22>

Tilastokeskus 2013a. Väestö. Viitattu 23.7.2013
http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Tilastokeskus 2013b. Lapsiperhe. Viitattu 23.7.2013
<http://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/lapsiperhe.html>

Transtukipiste 2013a. Sukupuolia ja sanoja. Viitattu 16.7.2013
<http://www.transtukipiste.fi/index.php?k=17270>

Transtukipiste 2013b. Sanasto. Viitattu 16.7.2013
<http://www.transtukipiste.fi/index.php?k=17271>

Turun Tyttöjen Talo. Toimintamuodot. Viitattu 15.7.2013

<http://www.mimmi.fi/2011/toimintamuodot.html>

Yhteisötaideverkkomateriaali 2008. Internetsivulla Yhteisötaide 2013.

Yhteisötaiteen tavoitteet. Viitattu 17.6.2013

<http://yhteisotaide.weebly.com/yhteisotaiteen-tavoitteet.html>

Youth in Action. Viitattu 29.7.2013

<http://www.cimo.fi/youth-in-action>

LIITE 1: Mieliäidkysely Kaunialslaisille 5.-7.-luokkalaisille

TYTÖT, mielipiteenne on tärkeä!

Lähde: http://images.free-extras.com/pics/d/dancing_at_the_beach-1280.jpg

Vastaamalla kyselyyn voit vaikuttaa siihen, millaista toimintaa nuorisotalolla järjestetään.

1. Käytkö nuorisotalolla? Jos et käy, mikä on syy?
2. Olisitko kiinnostunut tyttötoiminnasta?
3. Mitä haluaisit tehdä tytöille tarkoitettussa kerhossa?
Esimerkiksi leipoa, tehdä koruja, meikkailla, käydä retkillä...?
4. Olisiko sinulle tärkeää saada vaikuttaa siihen, mitä kerhossa tehdään?
5. Mitkä päivät olisivat sinulle parhaita tulla tyttökerhoon?

LIITE 2: Mielipidekysely Kauniaislaisille 5.-7.-luokkalaisille ruotsiksi

FLICKOR, er åsikt är viktig!

Lähde: http://images.free-extras.com/pics/d/dancing_at_the_beach-1280.jpg

Med att svara på den här blanketten, kan du påverka på det program som ordnas på ungdomsgården.

1. Brukar du vara på unccan? Ifall nej, varför inte?
2. Skulle du vara intresserad av tjejverksamhet?
3. Vad skulle du vilja göra i en tjejklubb? Till exempel baka, göra armband, sminka, ha utfärder..?
4. Är det viktigt för dig, att kunna påverka på programmet i tjejklubben?
5. Vilka dagar skulle passa för dig att komma till tjejklubben?

LIITE 3: Lupalomake Yönutalle

Hei,

Olemme suunnitelleet viettävämme yhden yön Kauniaisten nuorisotalolla tyttöjen kanssa. Paikalla tulevat olemaan tyttökerhon ohjaajat ja tytöt.

Tarkoituksena olisi viettää mukava perjantai-ilta 7.6. tehden ruokaa, katsoen elokuvia ja tehden muita tyttöjen juttuja.

Ilta alkaa klo 18 ja päättyy aamulla klo 8.

Varaathan mukaan yövaatteet, hygieniatarvikkeet sekä makuupussin ja tyynyn.

Allekirjoittamalla ja palauttamalla tämän lapun,

_____ saa osallistua tyttöjen yöhön!

_____
huoltajan allekirjoitus

Terveisin

Emmi Lehtonen
Tiia Wiitakorpi

LIITE 4: Lupalomake Linnanmäelle

Hei,

Olemme Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijoita ja teemme opinnäytetyötämme Kauniaisten nuorisotalolla. Olemme pitäneet tyttökerhoa kahdesti viikossa, tiistaisin ja torstaisin.

Viimeinen kerhokerta talolla on torstaina 16.5. mutta ajattelimme järjestää vielä retken Linnanmäelle ennen koulujen loppumista. Kyydit hoituvan talon puolesta mutta Linnanmäen rannekkeet tulisi maksaa itse.

Rannekkeiden hinta on 37€, joka annetaan tyttöjen mukaan retkipäivänä. Linnanmäellä voi syödä omakustanteisesti tai ottaa eväät mukaan.

Lähdemme Linnanmäelle Kauniaisten nuorisotalolta **keskiviikkona 29.5. klo 15.**

Lähdemme takaisin Kauniaisten nuorisotalolle **klo 20.**

_____saa lähteä Linnanmäelle.

_____

Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

Terveisin

Tiia Wiitakorpi

Emmi Lehtonen